

SLOVENSKI NAROD.

Izjaja vsak dan s večer izveniši nedelje in pravnika ter valja po pošti prejemati na vsako-odnosno deželo na vse leto 25 K, na pol leta 13 K, na četrt leta 6 K 50 h, na en mesec 2 K 30 h. Za Ljubljano s pošiljanjem na dom za vse leto 25 K, na pol leta 12 K, na četrt leta 6 K, na en mesec 2 K. Kder hodi sam pošt, plača na vse leto 22 K, na pol leta 11 K, na četrt leta 5 K 50 h, na en mesec 1 K 90 h. — Za Nemčijo celo leto 28 K, za vse druge dežele in Ameriko celo leto 30 K. — Na naročbo brez istodobne vplačila naročnine se ne oira. — Za omanila se plačuje od petorostopne pošte vrste po 14 h, če se omanila tiska enkrat, po 12 h, če se tiska dvakrat in po 10 h, če se tiska trikrat ali večkrat. — Dopisi naj se izloče frankovati. — Recepti se ne vračajo. — Uredništvo in upravnštvo je v Knafovih ulicah št. 5. — Upravnštvo naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, omanila, t. j. administrativne stvari.

Uredništva telefon št. 84.

Posamezne številke po 10 h.

Upravnštva telefon št. 85.

Bodočnost Bleda.

I.

Bled se je v zadnjih 15—20 letih močno razvil. Število tujcev, ki je znašalo prej par sto oseb na leto, je poskočilo na okoli 4000 oseb. Prej so služili in zadoščali tujcem za stanovanje hoteli, gostilne in nekoliko vil, ki so se že tedaj oddajale v najem. Za naraščajoči obisk so se preskrbela nova stanovanja, hoteli so se razširili, zidale so se nove vile, z namenom, da se oddajajo za stanovanja tujcem, prezidavale in dozidavale so se hiše, da so se priredila nova stanovanja ali posamezne sobe za tujce. Ta razvoj se je vršil od zadnjih časov normalno in polagoma, ni bilo pretirane zidanja in tujci so bili v oziru stanovanja dobro in za primerne cene preskrbljeni ter so uživali krasoto tega zemeljskega kraja, katerega so bili polni hvale. Prišla je nova železnica, ki je tujski promet močno poživila. Blejsko prebivalstvo se je lotilo zidanja novih poslopj z nepričakovano vneto, ki bi bila sicer vse hvale vredna, da ima tudi povsem dobro in zdravo podlago. Stavbe — imenujejo se vse vile — rastejo iz tal, kakor gobe po dežju; a solidnost teh stavb ni bogve kolika in glede oblike se mora z obžalovanjem konstatirati, da imajo — v velikem — bolj podoben hišic, ki služijo otrokom za igranje, kakor pa podoben, čeprav priprostim, a vendar okusnih in udobnih zgradb. Obžalovati je, da se poslužujejo ljudje takih načrtov in to ne samo glede zunanje oblike, ampak tudi glede notranje uredbe. Pomnoženemu obisku bi pa bilo glede stanovanj s tem vendar ustreženo, žalibog da v drugih ozirih ne napreduje Bled v enaki meri.

Bled, čeprav pobira od tujcev precej visoke takse, nima s prav malimi izjemami dobre pitne vode in razsvetljavo ni dosti boljša, kakor v kaki večji vasi. Pota se le za silo vzdržujejo in šetališče skoraj nima. Vrh tega imajo posestniki manj na vsakem bleku svoje zemlje natakati sivarilo »Prepovedan pot« in sta jim v tem oziru v izgled največja blejska posestnika Rikli in grajski lastnik Muhr. Tujci se močno hudejejo nad temi nedostaki in se vprašujejo, čemu plačujejo takse.

Vodovod in električna razsvetljava sta življenjski vprašanji za Bled in neodložljivi. Če mora občina preskrbeti električno razsvetljavo, je

popolnoma nemogoče, da iz svojih sredstev preskrbi tudi vodovod. Tu morata priskočiti država in dežela, ki sta že toliko dragih vodovodov podpirali in to v veliko manj važnih krajih, kakor je Bled. Za druge udobnosti bodeta pač morala skrbeti zdraviliški in občinski fond, sama iz svojih sredstev.

Omenjenim nedostatkem, ki ovirajo obisk tujcev, se pridružuje — draginja. Draginja je zavladala povsod, a Blejci ne poznajo v tem mere. Naravnost smešno je, kake cene zahtevajo za stanovanja in za živila v obče. Po marsikaterih imenitnejših in z vsem potrebnim bolj preskrbljenih letoviščih se izhaja z 10—12 kronami za stan in hrano na dan, na Bledu potrebuješ 18—20 K. So izjeme, toda malo jih je, — lahko bi imenovali podjetja, kjer je človek za zmerno ceno in dobro spravljen, da bi se moglo občinstvo ravnati, a namen teh vrst ni reklama na nikakršno stran. Naravnost podijo se pa tujci z Bleda s cenami, katere se zahtevajo za sezijska stanovanja. En sam slučaj, ki se nam je zagotovil od prizadete, in popolnoma zanesljive strani, naj ilustruje sto drugih. Prišel je neki nemški komercialni svetnik z ženo, enim otrokom in eno služnico, da se nastani čez poletje (2 meseca) na Bledu. Iskal in našel je stanovanje obstoječe iz dveh sob, kuhinje in kote za služnico. Oprava skrajno priprosta. Vpraša za ceno in lastnik ima brezobraznost zahtevati 1000 K. Tujec se je primerno poslovil, odpeljal s prvim vlakom z Bleda in se nastanil v bližnjem kraju.

Dosedaj so Blejci vsem opominom nasproti, naj ne zahtevajo tolikih cen, s čimur se le tujci odvajajo od Bleda, odgovarjali, — zakaj bi jih ne, saj imamo vse oddano; torej se cene ne morejo tujcem zdeti pretirane! Sicer se pa na Bledu letos ne govori več tako objestno. Stanovanj je mnogo praznih ostalo in menda samo zato, ker so jih lastniki predrago držali. Znan nam je slučaj, da je bil neki posestnik, ki ni oddal stanovanja, opozorjen, da bi ga bil za nižjo ceno gotovo oddal in ne bi imel škode, ki jo komaj v več letih izravna. Le-ta pa je odgovoril, da ne mara kvariti cen. Kako kratkovidno! Zagotovilo se nam je, da je bilo na pomlad toliko vprašanj za stanovanja, vključno temu da je tudi drugod letos obisk nekoliko zaostal, da bi bila vsa oddana, če bi bila le polovica vprašalcev prišla. Ti, ki niso prišli,

pa tudi tisti, ki so prišli, se izpodtikajo nad cenami, so prišli enkrat in ne pridejo več; pa ne samo to, — oni zabavljajo tudi drugim nasproti in jih odvrčajo od Bleda, Blejci pa so preskrbeli sebi škodo in Bledu slabo ime.

Mnogo se pričakuje za procvit Bleda od tega, da preide graščina in jezero v druge roke in osobito v last dežele. Omenili smo že, da sedanji lastnik brže zavira kakor pospešuje ugodni razvoj zdravilišča. Ta posest ga ne veseli, kakor je njegovega očeta, umaknil se je v Bohinj in vile na Bledu oddaja v najem. Znano nam je, da ima Bled na prodaj za naravnost nečuvenco ceno. Moral bo mnogo popustiti, če hoče, da kupi graščino dežela, ki med vsemi reflektanti lahko največ da, ker pri njej prihaja tudi moralni in idealni pomen v poštev. Sedanji posestnik zabranjuje posebno postavljanje kopališč in ladjiš v jezero. To pač ne zaradi tega, da se ne zastavijo bregovi itak malega jezera popolnoma s kolibami, ampak da sili tujce kopati se v grajski kopeli in rabiti grajske čolne. Recimo, da pride stvar vendar v last dežele, kar je iskreno želeli, in recimo, da bi hotela dežela visoko ceno, ki jo bode plačala, pokriti vsaj deloma s tem, da bi to, kar sedaj Muhr zabranjuje, proti plačilu neomejeno dovoljevala, potem nastane na bregu koliba poleg kolibe, na neizmerno kvar divno lepega jezera in Bled, ponos vsega Slovenstva, ki je navduševal naše pesnike in jim vdihaval najlepše pesniške proizvode, postal bi le bolj — luža.

Take so, rekli bi, zunanje, vsakemu, ki se za to zanima, vidljive razmere našega zdravilišča. Kako kritične in naravnost nevzdržljive pa so razmere v upravi zdravilišča, katero vodi posebna za to izvoljena zdraviliška komisija, to naj pojasnimo v naslednjem.

II.

Bled je bil še pred nedavnim časom širšemu svetu popolnoma neznan, domačini, ki so ga posečali, se nad nedostaki niso spodbikali. Danes stoji Bled v vrsti boljših letovišč in mora gledati, da nudi občinstvu, ki je deloma fino in razvajeno, onih udobnosti, ki jih uživa v letoviščih enake vrste. Ko se je obisk tujcev čedalje višal, je spoznal pokojni dr. Moše, ki je bil na Bledu naseljen, potrebo zdraviliškega doma, ki bi služil za zbirališče tujcev, ki bi imel

prostore za vsakovrstne priredbe in zabave, in v katerem naj bi bila restavracija, čeprav v nekem omejenem obsegu. Dr. Moše si je stekel za slugo, da je tej potrebi ugodil; ali ob kakem nasprotju domačega prebivalstva? Restavracijo naj bi imel zdraviliški dom, — to bi bila konkurenca hotelom in gostilnam! Dr. Moše je vendar ustanovil društvo na deleže po 100 gld. in nabral sčasom na deležih okoli 14.000 gld. Daljnih 14.000 gld. je posodila »Kranjska hranilnica« in deželni odbor je dal brezobrestnega posojila 3000 gld. Skupaj okoli 31.000 gld. ali 62.000 kron. Nakupil se je jako ugodno ležec svet in postavil se je »Zdraviliški dom«. Svet s stavbo in opravo je veljal približno še enkrat toliko. Druga polovica se je torej morala najeti. Društveni deležniki niso od svojih deležev pričakovali obrestovanj, dali so jih a fond perdu, hranilnica je svoje posojilo podarila in odpisala, posojilo dežele pa je iz početa brezobrestno. Ti trije upniki torej podjetja niso oteževali, skrbeti je bilo zgolj za obrestovanje in amortizacijo najete druge polovice. Treba je pomisliti, da »Zdraviliški dom« ni podjetje, ustanovljeno na dobiček, ampak prirejeno zgolj za udobnost občinstva. Da ni v njem restavracije, donášalo bi ne vinarja. Najemnina za restavracijo pa ni in ne more biti toliko, da bi se iz nje plačevala obresti, amortizacija, davki, poplave itd. »Zdraviliški dom« se je otvoril z lepo slavnostjo ob navzočnosti tedanjega ministrskega predsednika Badenja. Dve leti po otvoritvi pa društvo že ni bilo več kos potrebščinam za vzdrževanje »Zdraviliškega doma« in razpisana je že bila zanj licitacija. Posebni požrtvovalnosti nekaterih za stvar posebno vnetih posestnikov vil se je posrečilo z dohodki od zabavnih priredb in s svojimi prispevki zaprečiti prodajo »Zdraviliškega doma« s parkom in društvu ga je vzdrževalo v svoji lasti do leta 1905. Dalje ni moglo. Kaj sedaj storiti. Če katera naprava, spada »Zdraviliški dom« v posest in upravo zdraviliškega fonda. Zdraviliška komisija, upraviteljica tega fonda, je tudi prevzela »Zdraviliški dom« z njegovimi obveznostmi, ki so bile prvotno okoli 60.000 K, a so z neizogibnimi popravami in novimi priredbami narastle na okoli 80.000 K. Najelo se je posojilo, da so se vsi dolgovi zdraviliškega fonda poplačali in unificirali. Poleg vseh

drugih dolžnosti je imel zdraviliški fond sedaj skrbeti tudi za obrestovanje in amortizacijo za male razmere naravnost ogromnega novega dolga, prevzetega z »Zdraviliškim domom«. Uredile in oziroma zvišale so se leta 1907. zdravilišče takse in v fond se je steklo prvo leto okoli 3000 K več na takšah. A vse to ne zadostuje, da bi se pokrivalo iz takse in drugih malih dohodkov dolžnosti prevzete z »Zdraviliškim domom« in vse druge, vedno naraščajoče zdraviliške potrebe. Danes se zdravilišče Bled ne dá misliti brez »Zdraviliškega doma«, torej tudi ne, da bi ga zdraviliški fond opustil in prodal. O neizogibni potrebi »Zdraviliškega doma« za Bled so danes prepričani tudi vsi tisti, ki so v tej napravi sprva videli najbolj konkurenčno podjetje. Zdraviliški dom mora torej ostati v posesti in upravi zdraviliškega fonda, naj se za to poiščejo sredstva kjerkoli. Dohodki in stroški zdraviliškega fonda so pa v okroglih številkah naslednji: Zdraviliška in godbena taksa je nesla leta 1907. okoli 11.500 K, najemnina restavracije v »Zdraviliškem domu« 1500 K. Edino to, 13.000 K, so bili redni dohodki zdraviliškega fonda. Stroški pa so znašali: za hranilnični dolg, za obresti in amortizacijo 6800 K, za zdraviliško godbo, ki je danes istotako potrebna, kakor »Zdraviliški dom«, 5200 K, je 12.000 K. Preostalo je 1000 K za vse druge zdraviliške potrebe. Ko je spomladi leta 1907. prešla občinska uprava v druge roke, odpadla in oziroma izstopila je iz zdraviliške komisije tudi večina dosedanjih članov. Nova komisija ni prevzela nikakega denarja, marveč poleg dosedaj navedenih obveznosti še 8000 K dolga pri blejski posojilnici, in celo obresti in anuiteta hranilničnega dolga, zapadli 1. januarja 1907 v znesku 3400 K so bile na dolgu. To in silno potrebna ureditev zdraviliškega parka, so prisilile novo komisijo, da je zopet najela dolg od 6000 K s poroštvo občine Bled.

Dolgovi zdraviliškega fonda znašajo potemtakem okoli 95.000 K. Tako so stale finančne razmere za 1. 1907. Kako stoji letos in kažejo za bližnjo bodočnost?

Namesto da bi se bil zvišal obisk tujcev, plačujočih zdraviliške takse — pasanti, ki bivajo do 48 ur, štejejo pač pri številu oseb, a ne plačajo takse, — se je letos znižalo; poglaviti vzrok smo zgoraj navedli.

Letos je pričakovati od taks sa-

LISTEK.

Osnovni nauki o narodnem gospodarstvu.

Spisal Valentin Žun, c. kr. fin. komisar. — Založila »Narodna knjigarna«.

Narodno gospodarstvo ali nacionalna ekonomija je postala ena najvažnejših modernih ved. Ne samo, da so na vseučiliščih in drugih velikih šolah ustanovljene posebne stolice za to vedo, narodno gospodarstvo se počuti tudi že na vseh trgovskih akademijah in raznih strokovnih srednjih šolah. Ker posamezno gospodarstvo vedno bolj postaja odvisno od narodnega in svetovnega gospodarstva, treba je dobremu gospodarju, da proučuje gospodarske pojave in svoje gospodarstvo uravnava po tem, kakor misli, da bo gospodaril najbolj uspešno, kar more večkrat šele spoznati na podlagi zadostnega znanja zunanega, od njega neodvisnega gospodarstva narodov, dežel ali držav.

Zato se vedno bolj širijo kliči, da se narodno-gospodarska veda uvede v srednje šole sploh, da se tudi ljudskošolskim učencem že razlože bistveni narodno-gospodarski pojmi.

Zalibog moramo priznati, da pač beremo in pišemo o monopolih, kartelih, trustih, delavski koaliciji, raznih socialno - gospodarskih vprašanjih

itd. itd., toda dostikrat ne poznamo pravega pomena teh besedi, ne moremo premotriti natančno sedanjih pojavov, ker nam ni znana preteklost, na kateri temelje, ali nam niso znani pojavi, ki so z njimi v nerazdružljivi zvezi.

Zato moramo prav z veseljem pozdraviti »Narodno knjigarno«, ki je s prvim svojim založnim spisom zadelala široko vrzel v slovenski literaturi, ki je izdala prvo slovensko knjigo o »narodnem gospodarstvu«.

Ni naš namen danes že kritično ocenjevati to v zgodovini slovenskega slovstva vsekakor znamenito delo, svoje čitatelje hočemo opozoriti le na bogato vsebino knjige, zaradi česar delo zasluži, da se razširi kolikor možno med zastopnike raznih poklicev. Trgovce, obrtnike, uradnike in delavce, pa tudi umni kmetovalec bo našel v knjigi marsikaj, kar mu bo gotovo prav prišlo v njegovem poslu in ga privedlo k jasnejšemu razmotrivanju gospodarskih pojavov.

Pisatelj najprej govori o produkciji, opisuje naravo, delo in glavni deli kot podlage produkciji, pri organizaciji produkcije se mudi dalj časa pri raznih družabnih podjetjih (javna, komanditna, delniška, tiha družba, pridobitna in gospodarske zadruge, družbe z omejeno zavazavo, sindikati, konsorciji itd.), razlaga konkurenco, monopole in kartele ter delavska strokovna društva. Nato preide na drugi glavni del narodnega gospodarstva, na kroženje ali cirkulacijo dobrin ali blaga, pri čemer določa pojem vrednosti, govori o zgodovini in pomenu denarja, o raznih valutah, nakar preide na kredit in kar je z njim v zvezi. Podrobneje se bavi z raznimi bančnimi posli (depozitni, giro-posli, čekovni in kliring-promet, hipotečni, eskomptni posli itd.), opisuje nam razne banke, ki izdajajo bankovce (bankovnice), nakar opisuje mednarodna plačila, menične kurze, državni kredit itd. Poseben oddelek je pisatelj posvetil porabi in trgovini.

V tretjem delu svojega spisa prihaja pisatelj na razdeljevanje med podjetnika, lastnika glavne in zemlje ter delavca kot podjetniški dohodek, glavni obrest, zemljiška renta in delavska plača ali mezdla. Zlasti veliko pozornost je posvetil mezdli, ki tvori najvažnejši del modernega socialnega vprašanja; s tem v dotiki je tudi delavska zavarovanja opisal obširneje.

Zadnje poglavje govori o trošenju dobrin ali konsumpciji, o naravnih potrebah, razkošju in prihranku. Svojemu spisu o teoretični nacionalni ekonomiji je pisatelj pridelal daljši »Zgodovinski razvoj narodnega gospodarstva«, kjer v jasnih besedah opisuje zgodovino narodnega gospodarstva in narodno-gospodarskega slovstva od Platonovih časov noter do modernih socialno-reformnih pisateljev. Ta del bo morda najbolj zanimal vsakega, ki si skuša

pridobiti vsaj splošno izobrazbo v gospodarskih in socialnih vprašanjih. Merkantilizem in fiziokratizem, Smithov gospodarski liberalizem ter socializem s komunizmom, ti zistemi so opisani sicer na kratko, toda z isto vneto in objektivnim premotrivanjem gospodarskih in socialnih razmer v zgodovini novejšega veka. Tudi socialno-reformne stranke in šole, zlasti krščanski socializem, pisatelj obravnava povsem objektivno. Delu sledi stvarno kazalo, v katerem se nahajajo vsi važnejši narodno-gospodarski izrazi v slovenskem in nemškem jeziku; zato bo to kazalo prav dobro služilo tudi početnikom.

Pisatelj pravi v svojem predgovoru, da je bilo v slovenskem jeziku še posebno težavno spisovanje takega narodno-gospodarskega dela, ker je bilo treba orati ledino in sta zlasti terminologija in stilizacija provzročali marsikatero težkočo. Radi mu verjamemo to; zato pa upamo, da bo občinstvo pridno posegalo po tem novem pojavu v našem slovstvu, zlasti ker je knjiga pisana poljudno, kolikor se sploh more pisati tako znanstveno delo. Dolgega opisovanja posameznih pojmov, primerjanja nazorov posameznih narodno-gospodarskih pisateljev, se je pisatelj principno ogibal, on je povedal le misli, ki so nekak posnetek iz tega, kar se je dosedaj v znanosti dogajalo. Zato je dal svojemu spisu, ki obsega 320 strani, tudi le naslov: Osnovni nauki o narodnem gospodarstvu.

Klofutarček.

Nenavadno lepega poletnega dne sem v hotelu »V sladki luknji« prevzel mučno in nevarno službo pikola. Slovenski bi dejali pikolu najprimerneje klofutarček. Vsaj jaz sem za svojega pikolovanja resnično prejel toliko prelestnih klofut, da si ne bi mogel izbrati prikladnejšega imena ali naslova.

Dopoldanske ure sem odslužil brez neresice. Vice so se mi začele šele po obedu.

Ko so odšli opoldanski gostje, sem moral v kuhinji snažiti žlice, vilice pa nože in poslušati kuharico Magdaleno, ki je evlila kakor lesena bosanska kola venomer:

Na Laškem puške pokajo,
Oj pokajo, oj pokajo!
Na Kranjskem Mieke jokajo,
Oh jokajo in jokajo!

Gospodična Magdalena je bila jako debel cvet deklet. Velika, prsata bunka je bila tako lepo okrogla tudi na hrbtu, da je bilo vseeno, če si pogledal njen životek spredaj ali zadaj, z desne ali leve. In vendar je stopala tako tiho kakor nuna v postu, zakaj na nogah je imela debele copate.

Ko sem osnažil jedilno orožje, me je poslal gospod Franjo, prvi natakar, pometat sobe. Slavohlepen dečko sem hotel izvršiti svojo nalogo posebno odlično. Pritiskal sem in hitel, da se je vse kadilo. V kotu pri

Končno pa je vpoštevati še eno eventualiteto, ki je povsod mogoča in je tudi že Bled zadel. V kak po položaj pride zdraviliška uprava, če se pojavi na Bledu kakšna epidemija, bodisi tudi samo v par slučajih. To je že bilo. Prikrivati se tega ne more in ne sme. Tujci pa izostanejo in z njimi takse, edini vir zdraviliških dohodkov. Zdraviliška uprava bi morala svoje delovanje kar ustaviti in pustiti, naj se nad zdraviliščem izpolni usoda.

Zdraviliška uprava se mora bolj tesno združiti z občinsko upravo. Nič ni naravnejše in bolj upravičeno, kakor to. Zdraviliška uprava v bistvu ni drugega, kakor oddelek občinske uprave, — ona upravlja stvari, katere oskrbuje drugod občina, skrbi za ceste, pota, šetališča, razsvetljavo, nastavlja in plačuje za to potrebno osobje in skrbi vobče za udobnost zdraviliškega občinstva. Za vse to uporablja dohodke iz zdraviliških naprav in osobito iz zdraviliških taks. Na Bledu je tem lažje spraviti zdravilišče z občino v tesnejše razmerje, odkar so se odločile od blejske občine podobčine Bohinjska Bela, Kupljenik, Selo, Godešice in Ribno, ki niso imele z zdraviliščem nikakega stika. Vse blejsko občino sedaj sestavljajoče podobčine Grad, Zagorica, Želeče, Mlino in Rečica so enako interesovane pri zdravilišču in imajo od njega vse koristi. Usoda zdravilišča je torej tesno spojena z blagrom cele občine in vseh njenih delov. Kaj je torej naravnejše, kakor da občina, ki je že sedaj porok za večino obveznosti zdravilišča oziroma zdraviliškega fonda, le-temu priskoči na pomoč s svojo davčno silo tudi tedaj, ko zdraviliški fond po kakršnikoli okoliščini ne more zadostiti svojim dolžnostim.

kredenci je dremal s svojo metlo
moj najnižji predstojnik Miško, de-
beloglav fant z bujno razvitimi ušesi.
Doslej je bil on opravljal mojo služ-
bo, danes pa so ga povišali za nad-
klofutarčeka; smel je že prodajati go-
stom smotke. Miško se je držal na
smeh. Prejkone se mu je kaj krasne-
ga sanjalo o visokih časteh, ki ga ča-
kajo, odkar ni več poslednja ničla v
hotelu.

»Milan, Milan! Jaz ti že poka-
žem tako prašiti!« je zarohnel nad
mano.

»Čakaj, jaz ti že pomagam!« je zavpil gospod Franjo nad njim in zamahnil, da bi pobirmal tudi njega. Toda Miško se mu je zmuznil pod mizo. Navzlic temu je gospod Franjo takoj našel njegova ušesa. O, gospod Franjo bi našel tudi Ameriko v najhujši temi! Miško je glasno zavjaval, da ne bi dobil še kaj doklade. In ko je odšel najin krotilec, je pokazal pobalin osla za njim. To se mi je zdelo narobe. Očital sem mu, da je bojazljiv zajec; on pa me je imenoval tutko.

Zdraviliški red že sedaj določa, da pobira zdraviliške davščine županstvo. Namesto, da jih, kakor dosedaj, izroča zdraviliški komisiji v samostojno upravo, na katero nima občinski zastop nikakega vpliva, bi jih obdržal in upravljal združeno z zdraviliško komisijo za zdraviliške potrebe. Če bi se z zdraviliška komisija z občinskim starejšinstvom postavila kakor skupna komisija za upravo zdraviliškega fonda, bi utegnila to biti oblika, ki bi ustrezala namenu. Ali in koliko bi taka ali slična uredba posegala v deželno zakonodajstvo, nam ni jasno. Če pa je treba v to kakih sklepov deželnega odbora oziroma deželnega zbora, apelujemo na oba, da se čimprej z vne-
mno zavzmeta za stvar v interesu našega divnega Bleda, katerega ne more dežela pustiti, da propade ali se tudi samo oškoduje. Dežela štajerska, ki za svoja zdravilišča tako mnogo stori in jih vzdržuje na višku, mora biti deželi kranjski v zgled. Deželni odbor ima itak ponudbo blejskega graščaka Muhra za nakup graščinskega posestva in jezera na svoji mizi. Treba mu bode svoje stališče o tem zavzeti in deželnemu zboru predloge staviti. Treba je, da se referent ne peča samo z vprašanjem nakupa graščine, ampak da se uglobi v blejske razmere, ki nujno potrebujejo odpomni in da se če treba, zakonodajnim potom ustvarijo trajne razmere na Bledu, kjer se deluje sedaj s paljativni, a pri tem zagaža v čedalje mučnejši položaj.

Toda te stvari bodo potrebovale časa, ukreniti pa bode treba začasno kaj, da bode mogla zdraviliška uprava, ki je sedaj v zagati, svoje posle dalje voditi in tu želimo, da če se obrne zdraviliško načelstvo na deželni zastop, najde poslušna ušesa.

Ob veliki udeležbi se je vršila v nedeljo v puljskem »Narodnem domu« napovedana skupščina »Narodne delavske organizacije«.

Shod je v lepih in jedrnatih besedah otvoril predsednik puljske podružnice tovariš Lacko Križ. Obrazil je zborovalcem delovanje in uspehe »Organizacije« zadnjih treh mesecev. Naša »Organizacija« — je rekel govornik — ako tudi od dne do dne bolj napreduje, še vedno ni na višini, na kakršni bi v Pulju morala biti. Ali krivde temu ni iskati v našem ljudstvu, temveč v resničnem in žalostnem dejstvu, da je bil naš delavec do danes vedno in povsod ope-

Takoj se je vnel boj za osebno čast. Miško se je spoteknil in padel na tla. Nemudoma sem mu jel pometati jezno spačeni obraz. Ali že je prihitel gospod Franjo. Obdaril je vsakega posebej s čuško in odkazal Mišku prebivališče v sosedni sobi.

Nato je odšel gospod Franjo pisat večerne jedilne liste. Drugi natakar, ki je nosil gostom jedila, je bil namreč to popoldne prost.

Nekaj minut je bilo vse lepo mirno. Ko sva počedila, sva čepela. Miško in jaz vsak v svojem kotu. Bilo mi je jako vroče, zlasti na levem licu, kamor sta prileteli pljuski gospoda Franja. Splazil sem se pred ogledalo in se pogledal. Oj kako sem se bil zredil na levem licu!

Tedaj je prišel gost. Priklonil sem se mu prav ponižno. Oteklo lice sem skrival, kolikor sem mogel, zdaj z roko, zdaj z brisalko.

Gospod je sedel za mizo. Bil je čokat grd dedec. Na pirhastem obrazu je imel več mozoljev kakor pa Miško portorik v svoji škatlji. Priklonil sem se mu iznova.

»Magdalena!« je zarenčal.
Tekel sem v kuhinjo.

»Magdalena, prosim, le naglo, naglo!« sem priganjal kuharico. »Prišel je tuj gospod, ki bi rad govoril z vami!«

»Kakšen gospod neki?«
»Ko ga pa ne poznam! Le hitro, če ne bo siten, če ne bo hud!« (In jaz izkupim zopet klofuto, sem mislil sam pri sebi).

Nato nastopi burno pozdravljen predsednik tržaške »Narodne delavske organizacije«, tovariš dr. Josip Mandić, ki prinaša prisrčne pozdrave tržaške maticе in tamošnjih slovenskih delavcev, ki z vse simpatijo sledijo junaški borbi tovarišev v Pulju. Glede na mladost »organizacije« — pravi govornik — se od te še ne sme pričakovati, da bi čez noč delala čudeže, ali vendar, ako se ozremo nazaj, vidimo, da je že v tem kratkem času svojega obstanka in delovanja storila našemu delavcu-trpinu mnogo dobrega in koristnega. Velika je tudi zasluga »Narodne delavske organizacije«, ker je le-ta probudila v Pulju narodno zavest in zbrala toliko naroda pod svojo modro zastavo. Rešiti in osvoboditi moramo delavstvo tujih pijavk, ki mu pijejo kri in ga slabijo, osnovati si moramo delavske kreditne zavode, kar je v Trstu že započeto. Do konca oktobra bo prvo delo končano in upa se, da bode do tedaj že zbranih najmanj 50.000 kron, kot prva glavnica novega delavskega kreditnega društva. Tekom tega meseca že otvori »Narodna delavska organizacija« pri Sv. Jakobu v Trstu svoje

prvo konsumno društvo. Kakor hitro bode to delo v Trstu kolikor toliko urejeno in dovršeno, se bode takoj matica obrnila na svojo prvo miljenko v Pulju ter jej pomagala do nadaljnjih uspehov in procvita. Ali to še ni vse, to je samo skromni pričetek bodočega dela. V Trstu imamo vojsko preko 4000 organiziranih delavcev, tako, da lahko danes rečemo: »Tudi ulica je naša!« To naj vzpod-

buja puljske delavce, da se pridno zbirajo pod praporjem »Narodne delavske organizacije«, katere sveta naloga je, dovesti našega delavca do boljše bodočnosti. Organizujmo se, kajti tudi dandanes je le v moči pravica! Ako nas je mnogo in smo disciplinirani, zakličemo lahko samozavestno našim sovragom vseh vrst energični: stoj! In njih teroristično in obenem krivično orožje jim omahnje iz obnemogle roke. Velika je še borba, ki nas čaka, ali še večji bodo uspehi v Trstu, Istri in drugih pokrajinah naše lepe domovine, ako bomo vztrajni, delavni in samozavestni. Govornik izroča še enkrat pozdrave tržaških tovarišev in kliče Puljčanom, naj bodo neomahljivi v delu za svoje gmotne in narodne pravice na vročih puljskih tleh.

Magdalena si je razula copate, letela v svoj budoar, obula škripave čevlje, opasala nov predpasnik, si popravljala lase. Jaz pa sem hitel gostu oznanjat veselo novico, da je Magdalena že na poti.

Gospod je zagodrnjal, da se je že naveličal čakati. Zdajci je priškripala kuharica. Držala se je prav prijazno in sramežljivo, tiščala svoja široka usta skupaj, kakor bi žvižgala.

»Prosim, gospod!« sem dejal pohlevno. »Magdalena je že tukaj!«

»Buteljo Magdalena hočem, ti pajac!« je renčal gost. »Magdalenee je tirolsko vino, osel! — Marrrš!«

Oh, že je pridirjal gospod Franjo na lice mesta. Nisem ga opazil. In ko je gost tak divje zazijal vame in izbruhnil svoj »Marré!« — sem kar omahnil nazaj in pohodil gospodu Franju njegovo najljubše kurje oko. Prejel sem zopet prav gorko klofuto, veleklfuto.

Pa to še ni bilo vse. Ko sem šel mimo kuhinje, me je popadla Magdalena. Bila je že zopet v copatah. Dala mi je par tako krepkih,

kakršnih ne bi bil nikdar pričakoval
od nežne pevke. In vendar sem ji bil
hvaležen. Magdalena je bila — levi-
čarica. Zredil sem se tudi na desnem
lieu. Rešena je bila simetrija.

Tisti dan nisem dobil nobene

več. Pet klofut, mislim, zadostuje
čezinčez za skromen začetek.

Rado Murnik.

Nato se priglasil k besedi narodni zaupnik dr. Matko Laginja, katerega je narod, čim se je pojavil na govorniškem odru, frenetično pozdravljaj in klical: Živio naš Laginja! Govornik je očrtal zborovalcem, kako mora vsaka stvar iti naravnim potom, predno pride do končnega in zaželenega cilja in uspeha. Tako tudi od »Narodne delavske organizacije« ni smeti pričakovati v enem, dveh ali treh letih vsega, kar bi si mi želeli. Vsaka stvar se razvija in vspne do cilja in rodovitosti svojim naravnim potom. Tako pot — ki bode sicer večkrat gladka in razsvetljena žarkim solncem, ali sicer tertijski tudi posuta s trnjem in zasuta s peskom in kamenjem razsajajoče politične nevihte — prepotovati bode morala tudi »Narodna delavska organizacija«, predno pride do zaželenega cilja. Ako ste vi — kot jaz, ker sem seljački sin — večkrat zjutraj pred solničnim vzhodom vstali, opazili ste, kako jutranje solnce najprvo obsije in okraši visoke gore, potem se šele počasi pomike tja doli v dolino, kjer je še temno, ko gore že objamejo rumeni solnčni žarki. Tudi narod naš je v dolini in v tmini. Ali prišel bo dan, ko bo tudi njemu zaslajalo solnce svobode in boljše bodočnosti. **Samo treba je delati neprestano od zore do mraka in imeti trdno vero v boljšo bodočnost.** Kdor se zapusti sam, tega zapusti tudi Bog — pravi pregovor. Govornik se spominja, kako je bilo pred 35 in več leti, ko se s hrvaškim jezikom ni smelo nikjer na dan, ali danes se more s tem našim jezikom na sodišče, finančno in do vseh višjih oblasti. Je sicer še dandanes takih, ki nam hočejo delati na tem polju krivico, ali imamo na razpolago sredstev, da ga spravimo k pameti. Vprašal bode morda kdo, čemu vendar to večno jezikovno naglašanje, nam treba kruha! Ali jaz mu odgovarjam, da ravno zato, ker naš narod potrebuje kruha, treba priskrbeti njegovemu jeziku dostojno mesto, ki mu pripada po zakonu. Ako bi se vi vsi vpisali za Italijane, bi ti poslednji še bolj skrbeli in delali zase in svoje ljudi, a ti bi mili narod moj moral še več prestat in pretrpeti kot si dosedaj. Laginja govori potem obširno o predstoječih deželnozborskih volitvah ter pozivlja narod, naj se takoj pripravljaja na volilno borbo, ki bode posebno v Pulju vprav huda. Govornik se obrača na vladnega zastopnika s pozivom, naj priobči svojim predstojnikom želje našega ljudstva, katero želi, da vlada ne razpošilja legitimacij potom municipija, temveč naj to delo prevzame okrajno glavarstvo, da se ne bode ponovil zopet nered, kot je bil lani ob času državnozborskih volitev.

Ko bo za volitve vse pripravljeno, — kliče govornik — ko bodo vsak naš opravičenec dobil svojo legitimacijo, se hočemo na določeni dan junaški pogledati z našimi političnimi nasprotniki, pak kar Bog dade i sreča junačka! — Govorniku so sledili viharni živio-klici.

K besedi se priglasi social-demokrat H a r a m i n a, ki, kar se da zagovarja internacionalno (?) socialno demokracijo, njeno delovanje in nje organizacije. Nadeja se, da bodo delavci zbrani v »Narodni delavski organizaciji«¹ prej ali slej potom novin in knjig prišli do prepričanja, da je rešitev delavstva edino le v mednarodni social-demokratski organizaciji.

Besedo povzame zopet dr. La-
ginja, da odgovori predgovorniku. Govornik najprej opaza, da je Haramina pristojno govoril in želi, da bi socialisti vedno in povsod tako nastopali. Nato opominja social-demokrate, naj nikar ne stavljajo njega in Rizzia v eno in isto vrečo, ker nikakor ne spadata skupaj, kajti dr. Laginja je trpel in žrtvoval vse za svoj narod in bil radi tega od nasprotnikov še napadan in zasramovan, a vzgojen je bil v največji bedi in siromaštvu. Že od drugega razreda latinske šole si je moral služiti sam boren kosček kruha s tem, da je poučeval druge dijakke. **Kakor delavec in siromak** — je zaklical govornik — odgovarjam Haramini.

Predgovornik je govoril o nekaki internacionalni – nadaljuje La-ginja – no, on ne zna, kaj je interna-cionalna, posebno ne, kaj je ona pri nas. Pri nas v Istri znači internaci-onal: vi Hrvatje ste nič, domovina, narod, to so puhle, prazne besede. In tej internacionalni naj bi narod naš sledil?! O internacionali se more govoriti le tam, kjer vlada enakopravnost, katere pa pri nas še ni. In do-klér te v Istri ne bomo imeli – do nje vodi še dolga pot – do tedaj med nami nima mesta druga nego na-rodna politika in le narodne organi-zacije. (Ali ste čuli vi preporočite-lji ljudstva v Kristu-kralju?! Opom-stavca). O internacionali se pač mo-re govoriti v Ameriki, kjer se spo-štuje vsaka narodnost in vsak jezik. Dokler bodo pa v Istri vladale da-našnje razmere, do tedaj o interna-cionalizmu sploh ni govora. Nato je

Laginja ožigosal že znano pisanje tržaškega lističa slovenske socialne demokracije (vulgo »Rdeči rep irredentes«), ki je ponovno pisal infamno laž, katera kriči po osveti, laž, da je namreč dr. Laginja pred razpravo zahteval od siromakov z Velikega Vrha pri Pulju, katere je zagovarjal pred okrožno sodnijo v Rovinju, od vsakega po 300 kron. Laginju, energično odbija od sebe to črno in nesramno social- demokratsko kleveto in izjavlja ponovno, da v oni pravdi ni vprašal ne dobil niti prekljunjate stofinke ter pozivlja navzoče, da ako se kdo najde ali tukaj nahaja, ki bi ga mogel postaviti na laž, naj pristopi bližje, naj mu pogleda iz oči v oči in naj govori pred vsem tu zbranim ljudstvom! (Po teh besedah je zbrani narod priredil dr. Laginji burne ovacije. Vzklikalo se je neprestano: Živio naš otac, živio naš zastupnik Mate! Na račun socialnih demokratov so padale ostre, a zaslužene opazke, a navzoči socialni demokratje — na čelu jim vodja Haramina — so poparjeni in osramočeni zrlji predse). Dokler vi socialni demokratje — nadaljuje Laginja — tako govorite, pišete in širite tako podle in črne laži, ne morete — vsaj odkritosrčno ne — stopiti pred nas in reči: mi vas ljubimo! Ker to bi bila prava hinavščina, katera pa poleg resnice in pravice nima obstoja. Govornik se nato dotakne naše šolske mizerije in ravno isti dan vršече se kamoristične slavnosti, v svrbo otvoritve italijanskega gimnazija v Pulju, katera se bode zopet zdržavala z novci slovanske istrske pokrajine. Omenja socialne demokratke, kako se oni ponašajo, kadar mi nabiramo za — nam krvavo potrebno — Ciril-Metodovo šolo. Tedaj se izgovarjajo: ne damo nič, ker mi smo internacionalci! Sedaj pa, ko Italijani prirejajo slavnosti in pobirajo novce za svojo gimnazijo, danes glavni list socialne demokracije »Lavoratore« z vsaj možno italijansko ljubav piše o tej »svčanosti« in iz Trsta pride sodelovat celo social- demokratska fanfara!! Da pojdejo tudi danes — kot to ob vsaki priliki store — socialni demokratje na iredentovsko-kamoristično slavnost — kateri poslednji nazivljejo naš jezik »tulenje divjih zverij« — je samo po sebi umevno. Na tem slavlju bodo deležni tudi Haramina in drugovi mu, pristrénega veselja.

Zborovalci so govorniku ponovno priredili burne in prisilne ovacije, nikar da tovariš Lacko Kriz z zahvalnimi besedami na govornike in udeležnike shoda, zaključil to krasno in poučljivo zborovanje. Delavci so se vedrih lic razšli po shodu in odšli v svoje domove, ponesoč seboj pogum za nadaljnjo borbo za obstanek in sveta naša prava ter up v boljše bodočnost našega delavca in našega milega naroda.

Klerikalno - veteranska slavnost je s pomočjo naprednjakov za naše razmere žalibože dobro uspeła. Naš malo pozen opomin, da bode to klerikalna priredba, ki hoče povelječvati militarizmu in podjarmljenje naših jugoslovanskih bratov, ni nič za legel, marveč je nekatere trdovratne le še bolj vzpodbudil k agitaciji. Kako je to mogoče v Idriji, v napredni Idriji, mo marsikdo vprašal. Stvar je nekako takale. Veteransko

društvo je tukaj eno najstarejših društev. In kakor so navadno starejše institucije vse preudarnejše in za daljšo dobo ustanovljene, tako se je tudi ob ustanovitvi tega društva računalo z dejstvom, da bode duh militarizma sčasoma le pojemanj, da botoraj društvo v doglednem času moralo prenehati, ako mu ne dajo kake druge privlačne sile; zato so veteransko društvo napravili obenem tudi za podporno društvo. Podporno društvo pa vleče in tako je veteransko društvo svoj čas imenitno uspevalo. Napravilo si je lepo premoženje. Kjer je pa denar, tam tudi klerikalci niso daleč. Popolnoma osvojiti si društva niso mogli, niti hoteli, ker so bili mnenja, da bode društvo samo ob sebi plavalo v klerikalni vodi, dokler ima klerikalnega predsednika in nekaj odbornikov. Tako je tudi bilo. Posebno izpostavljalo se društvo ni nikdar, delalo pa je zelo rado parado pri cerkvenih slavnostih. Zadnji torek se je pa izkazalo, da smatrajo klerikalci veteransko društvo popolnoma za svoje. Vse, kar leze in gre klerikalno, vse je bilo na nogah, vse je agitalo za to veselico. Kdor tega ni videl, je, ali slepec, ali pa norec. In izvedli so jo izvrstno. Kdor je napravil načrt, zasluži jubilejno medaljo. Z veteranskim jubilejem so združili jubilej cesarja in okupacije Bosne in Hercegovine. Tako so pridobili vse prave in posilipatrijote in pa tiste stare vojake, ki ne morejo pozabiti srečnih časov, ko so še cesarja služili, ki so podili La

(Dalje v prilogi.)

he in iz zased streljali na »Turke«, ko se je še bokal vina dobil za par krajcarjev in ko še ni bilo te nesrečne politike. Sestavili so veselčni odbor vseh barv. Vabili so na slavnost gospodo osebno, ostale samo s tiskanimi vabili. Da bi naprednjakov še pred časom ne predrinili, so dali vse tiskovine tiskati v učiteljski tiskarni. In vsakdo je obljubil udeležbo; kajti, kdo bi mogel odbiti povabilo treh častitljivih mož, ki nosi vsak izmed njih toliko in toliko kolanj. Tudi g. župan ni mogel odoleti. Izdal je oklice na meščanstvo, naj ta dan razobesi zastave. Tudi iz njegove hiše je zavihrala trobojnica, sam pa je odpotoval na shod — svobodomislecev. Da so tudi malone vsi gostilničarji, trgovci in obrtniki razobesili zastave, jim ni zameriti, ker vsak nerad izgubi odjemalce. Kako so klerikaleci agitirali, se spozna iz tega, da so visele zastave raz klerikalnih hiš, ki zastave dosedaj niti premogli niso. In tako se je iz veteranske veselice napravila prav lepa klerikalna manifestacija. Proti večeru drugega dne so to klerikaleci sami priznavali. Če si koga vprašal, ko se je vračal iz Zemlje v mesto, kam ga nese pot, ti je odgovoril, da gre v pivarno na katoliško veselico. — Sicer pa sprevod po mestu ni bil nič posebnega. Če bi ne bili ujeli nekaj naših mož, ki so (kakor na primer bivši agrarni kandidat Premerešin) s svojim vplivom pridobili marsikoga, bi bila žalost. Bilo jih je kakih 60 v kroju, in približno toliko v civilu. Poveljevanje seveda pri obbeh ne mško. Sramota! Korakali so še slabše kot sokolski naraščaj. Za 10 ljubljanskih gostov se gotovo ni izplačalo delati slavlakov. H koncu naj omenimo še to, da se je v prologu, ki ga je za predvečer zložil klerikalni »Mädchen für Alles«, vpokojeni davčni kontrolor Cacula, napadala socialna demokracija, da smo pa vzle tem videli drugi dan v spremstvu mnogo, mnogo socialnih demokratov. S tem je za nas ta napredne Idrje nevedna epizoda končana.

Občinski odbor mesta Idrje se je v svoji seji, ki se je na ukaz deželne odbora vršila pretekli četrtek ob 2. popoldne, na predlog notarja Pegana izrekel solidarnega z g. županom, ki ga je deželni odbor kaznoval z globo 200 K, ker baje ni izvršil ukazov deželne odbora. Navzoči g. odposlanec deželne odbora so se pri tej seji lahko prepričali, da je prezidava mestnega doma splošna občinska potreba, ki jo pa hočejo klerikaleci zgolj iz strankarske strasti in iz strahu pred ljudsko izobrazbo prepričati. Gospodje so se tudi lahko uverili, da je volja občinskega odbora trdna, da se ne da kar tako zlomiti vsled kaprice kakega Osvalda ali Lampeta. Zatorej bi bilo želeli, da deželni odbor iz tega izvaja konsekvence in preneha s svojimi šikanami, ki itak ne bodo imele drugega uspeha, kot da bodo zadevo zavlekli in občini naprtile nekaj nepotrebnih stroškov.

Zadeva prezidave mestnega doma se je za enkrat izpremenila v častno zadevo med poslancema Ganglom in Susteršičem. Kakor smo že poročali, je župan ravnal tako kot mu je naznanil g. Gangl, ki mu je dr. Susteršič izjavil, da sme županstvo po pravomernem sklepu občinskega odbora takoj pričiti s prezidavo hiše po načrtih arhitekta Holinskega, in sicer sme za letoš prezidati le spodnje prostore za znesek od 7200 K. G. župan je stvar pri seji pojasnil. Nato je povabil g. Gangla k seji, v kateri je to s svojo častno besedo pomagal svoje g. županu poslano poročilo o intervenciji pri deželnem odboru, drju. Susteršiču ter pridal, da je šel takoj po tej konferenci h g. deželnemu glavarju in mu povedal mnenje referenta. Tudi g. glavar je bil s tem zadovoljen ter je rekel: »Sedaj je torej stvar rešena in me veseli, da je bodete lahko uredili mirnim potom.« — Ker je odposlanec deželne odbora, g. Jaklič, izjavil, da za g. župana niso merodajne besede dr. Susteršiča in glavarja, marveč odločbe deželne odbora, da ona dva tudi nista mogla oddati take izjave, je občinski svet na predlog g. Kristana sklenil enoglasno, da se sklepanje o zadevi prezidave prekine za toliko časa, dokler se ne uredi častna zadeva med gg. Ganglom in dr. Susteršičem. »Slovenec« nam je torej pregodaj očital laž, ko smo poročali o Ganglovi intervenciji pri deželnem odboru.

Gospod Goli se rad zaklepeja, tako je storil tudi pri občinski seji. Ušla mu je namreč opazka, da so klerikaleci vsled tega proti mestnemu domu, ker so naprednjaki lansko leto demonstrirali proti klerikalni slavnosti. Gospod Goli, le bolj jezik za zobmi, da ne bode g. dekan hud!

»Slovenec« se zaganja v spodnjo idrijske žene in dekleta, ki so se

korporativno udeležile pogreba gosp. Mija Stravsca. Mi v njihovem lepem in dostojnem nastopu nismo videli ničesar smešnega, pač pa so se udeleženci pogreba škandalizirali nad obnašanjem mlekozobega Golijevega fantka, ki je imel ves čas pogreba cigareto v ustih. Pustite torej v miru dostojne ljudi, ako komu dostojno izkazujejo zadnjo čast in pogledite raje med svoje vrste, kake rastlinice poraja katoliška vzgoja!

Pred zasedanjem češkega deželnega zbora.

Praga, 11. septembra. Prihodnji teden se odpre zasedanje češkega deželnega zbora, a v tem zasedanju še ni pričakovati vladne izjave o jezikovnem zakonu. O načrtu se je dosedaj vršilo le v ministrskem svetu prvo branje. Pač pa se predloži takoj v prvi seji zakonski načrt o spremembi deželnega reda indeželnega volilnega reda.

Volilno gibanje v Dalmaciji.

Dubrovnik, 11. septembra. Predsednik stranke prava dr. Pero Čingrija ne misli več kandidirati v dalmatinski deželni zbor. Vodstvo stranke misli voditi le do novega občnega zbora 14. t. m., kjer bo izvoljen novi predsednik, nakar se dr. Čingrija hoče popolnoma umakniti iz političnega življenja. Med člani stranke se dela propaganda, da se dr. Čingrijo naprosi, naj ostane na čelu stranke ter sprejme deželno-zborni mandat.

Spljet, 11. septembra. Najhujša volilna borba grozi nastati v Sinju, kjer postavijo kandidate štiri stranke. Največ upanja bi imela stranka prava, ako bo hotel prevzeti zanjo kandidaturu državni poslanec Ivančević.

Volilna reforma na Ogrskem.

Budimpešta, 11. septembra. Iz vladnega načrta za volilno reformo se je izvedelo, da se število mandator zviša le za 27, tako da bo imel ogrski parlament mesto dosedanjih 413 poslancev 440. Z volilno reformo se posebno spremenijo lica Sedmograške, kjer se število mandator zviša od 35 na 40. Število kmečkih mandator se zviša od 6 na 10, a število rumunskih mandator se zniža od 33 na 13. Madžari bodo imeli sigurnih mandator 30.

Za ustavo v Bosni.

Sarajevo, 11. septembra. Kakor znano, so najodličnejši Srbi in mohamedani Bosne in Hercegovine izročili ministru Burianu povodom njegovega inšpekcijskega potovanja v Ilidžu spomenico, v kateri zahtevajo ustavo za Bosno in Hercegovino. In sicer zahteva spomenica popolno in čisto primerno ustavo, ne da bi se uredilo poprej vprašanje o državnopravnem stališču obeh dežel. Baron Burian je obljubil, da bo v spomenici izražene želje in zahteve proučil. Deputacija, ki je izročila ministru to spomenico, je izdala nato v pojasnilo poseben komunike, v katerem pravi: »Naša skupna akcija temelji v prepričanju, da je mogoče le s složnim zakonitim postopanjem priboriti ustavne svoboščine našemu narodu ter obvarovati našo domovino, da bi se je polastila katerakoli velesila. Ako ostanemo složni, nam ne more zavreči naših zahtev nobena moč na svetu. Zato pozivamo vse prijatelje naroda, naj opuste malenkostne razlike ter naj v interesu naše pravične stvari izpolnujejo mirno in častno svoje patriotske in državljanske dolžnosti.« Podpisani so Ali beg Firdus, Gligo Jeftanović, Mohamed beg Fadilpašić, Bećir beg, Kapetanović, Ahmed aga Henda, Dušan Vasiljević itd.

Razmerje med Črno goro in Srbijo.

Belgrad, 11. septembra. Od kar je v Srbiji na krmilu novo ministrstvo, si zelo prizadeva, popraviti neugodno razmerje med obema državama. Dosedaj ta prizadevanja niso imela dosti uspeha. Vseh napetosti se dolži sedanjega črnogorskega predsednika, dočim je knez popolnoma v njegovi oblasti. Pomirjenje je mogoče le, ako bi hotela posredovati katera zunanjih velesil, predvsem Rusija.

Mednarodna parlamentarna konferenca.

Berolin, 11. septembra. Dosedaj je prijavljenih že nad 1000 poslancev raznih parlamentov. Dnevni red je določen sledeči: 1. Proučevanje predlogov, ki se izročijo III. mirovni konferenci v Pragi. 2. Razprava o obligatoričnih mirovnih sodiščih. 3. Razprava o nedotakljivosti privatne lasti na morju. 4. Ustanovitev mednarodnih pomorskih sodišč glede odškodovanja. 5. Revizija statuta. 6. Volitev interparlamentarne odbora. 7. Poročilo interparlamentarnega centralnega urada. 8. Predlog italijanskih članov, da se prihodnja konferenca skliče leta 1911. v Rim.

Dogodki na Turškem.

Carigrad, 11. septembra. Bivši politični prognanci so ustanovili klub, ki že šteje nad 4000 članov, a narase brezdomno na 18.000 članov. Toliko žrtve je zahteval prejšnji vohunski in korupcijski sistem. Klub začne izdajati svoj časopis.

Dunaj, 11. septembra. Med velesilami se vrše pogajanja, naj bi se poslali vsi orožniški častniki v Macedonijo na dopust, kakor je storila že Avstrija s svojimi častniki.

Carigrad, 11. septembra. Sultan je podaril vse dohodke svojih posestev v letnem znesku 10.560.000 kron.

Ustava v Egiptu.

Carigrad, 11. septembra. Egiptovski kedive se je mudil v Carigradu le z namenom, da se dogovorita s sultanom zaradi ustave v Egiptu. V Kairu so priredili nacionalisti kedivu pri vrnitvi velike manifestacije v prilog ustavi.

Dopisi.

Iz Črnomlja. Dne 8. t. m. je osrečila »Slovenska dijaška zveza« tudi naše — napredno — mesto s svojim obiskom. Prišlo je komaj 14 dijakov, večina srednješolcev. Lepo jih je bilo videti, ko so korakali korporativno k maši in popoldne k litanijam. Ob 3. uri popoldne je bilo zborovanje v »Drvarnici« z dnevnim redom: Ustanovitev belokranjskega pododpora S. D. Z. in otvoritev javne knjižnice v Črnomlju. Takoj ko se prikaže župnik Peharec, odpravi shod predsednik S. D. Z. Natlačen, pozdravi vse navzoče, posebno Peharca in oba kaplana ter občinskega odbornika Schweigerja (vulgo Rojca). Razložil je namen in cilj S. D. Z., ki ima nalogo izobraževati ljudstvo! in organizirati dijaštvo, posebno srednješolce nižjih razredov. Nato nastopi jur. Malnerič, ki čita neko dolgočasno razpravo o izobrazbi. Dejal je, da je pravi vir vsestranske izobrazbe — čuje — krščanski nauk!! Torčje znaš katekizem na pamet, ti ni potreba več druge izobrazbe! Tarnal je seveda tudi, da hočejo brezverci, naprednjaki vreči križ iz šol, sodišč in cerkve, ter pozival naše »dobro ljudstvo« na branik. Medtem pride črnomljski župan Skubic — s cigareto v ustih. Pozdravi ga sladki Natlačen kot vrlega — katoliškega in neustranega narodnega prvoboritelja. Toda čuje: župnik Peharec je izjavil, da ga je sram, govoriti z liberalcem, kot brezvercem, a vrli katoliški župan, kakor znano, ne zahaja kaj pridno v cerkev, vendar pa je Peharec najboljši prijatelj! Drugič: Katoliško - narodni dijaki pozdravljajo župana slovenskega mesta, ki v javnih lokalih vpije »heil« in poje nemško - nacionalne pesmi (Die Wacht an der Kulpa). Heil! Skubic, Peharec in S. D. Z. Heil!! Do bi besedo župnik Peharec. Vidi se, da še sedaj ne more pozabiti krasno uspele otvoritve knjižnice v Dobilcih, kjer je hotel delati spor, a je moral osramočen odkuriti. Govoril je v tonu, ki je vreden pijanca, ne pa našega finega, olikanega in aristokratskega Stanka. Zaganjal se je seve v uradništvo in učiteljstvo, posebno v zdravnikarstvo g. dr. Malerica in sodnika g. Kudra. Pravil je tudi, da je slišal v Dobilcih neko gospodično reči: vrzite farja ven! Nato stavi svojim vernim backom vprašanje: »Li veste, zakaj je prišla ta gospodična v Dobilce — samo zato, ker je mislila, da bo tam takoj dobila fanta?« Ali je to dostojno za katoliškega župnika vpričo svetih Marijinih devic tako govoriti? Nadaljeval je: »Prej sem še nekaj dal na liberalce, sedaj sem pa prepričan, da so to ljudje najslabše vrste; mislijo, če dosežejo šaržo kakršnega žandarija ali uradnika, da jim ni treba več v cerkev hoditi, ampak to niso pri meni izobraženi ljudje — to sploh ljudje niso, ampak živine!« in v takem tonu je šlo dalje. Opozarjamo pa tu Peharca, naj pometa pred svojim pragom; naj ne psuje poštenih ljudi, raje naj pogleda svoje izvoljence, kako zahajajo v cerkev. Sicer je pa stvar tako znana: če si svobodomislec in še tak poštenjak, si pri klerikalno živina! Če si pa njih priistaš, počenjaš lahko kar hočeš, in prideš gorak v nebesa. Nadalje je povedal gospod Stanko, da je naprednjakom le za lasten žep, ne pa za svobodo. Vendar pa je obče znano, da je ravno farška bisaga brez dna. Spominjamo samo Stanka na zadnje procesije za dež, katerih se ni udeležil, ker mu naš reven kmet ni mogel plačati 20 K. Končal je svojo pridigo s ponesrečenim dovtipom, da so naprednjaki čuki (se že hočejo iznebiti svoje firme), ki hočejo pogubiti verni narod. Sledi volitev belokranjskega pododpora S. D. Z. Na-

tlačen predlaga odbornike, ki so soglasno sprejeti. Peharec pozdravlja izvoljenega predsednika, dičnega Tinka Malneriča, stavi ga v zgled vsemu dijaštvu, »ker on je kremenit značaj, ki bi imel lahko med črnomljsko inteligenco najlepše življenje — lahko bi krolal z uradniki cele noči, nosili bi ga na rokah, toda on se ne proda za par litrov.« Opozarjamo pa Peharca, da je nesramnost očitati naprednim dijakom popivanje z uradniki, ker je že stara stvar, da se po farovžih pri polnih mizah utrjuje prepričanje klerikalnim dijakom. Pozdravlja tudi Daničarja Majerla, kot najzvestejšega, najznačajnejšega adjutanta Malneričevega. Nato zaključil Natlačen to klavirno kvasanje in povabi vse k igri, ki se je nato kmalu vršila. Shoda se je udeležilo okrog 80 oseb, nad polovico tercijskih in otrok. Disciplinarno bila posebno vzorna, kajti v itak smrdljivem lokalu so pušili, kričali in klepetali vse vprek. Po igri se je podala cela tolpa z metliškimi tamburaši na čelu igrajoč sokolsko koračnico (opice) v sprevodu k »vrlemu, narodno zavedenemu katoliškemu županu heilovcu Skubicu«, kjer so razgrajali pozno v noč. Nelit.

Slovenskim staršem slovenske Ljubljane!

Veliko, žalostno veliko je število slovenskih otrok, ki v naši beli Ljubljani polnijo nemške šole in vzrok temu leži v veliki brezbriznosti in nezavednosti slovenskih staršev.

Zares, šola naj da otroku omiko in izobrazbo, vzgoji naj ga za koristnega člana človeške družbe — ali mnogoštevilne izkušnje nas učé, da tuja nemška šola slovenskemu detetu prave omike in izobrazbe ne more dati.

Ali je mogoč napredek v šoli, kjer otrok ne razume učitelja in učitelj ne učenca, kjer si oba stojita nasproti kot tujca in se otrok ne čuti doma, kot svoj med svojimi?

Le slovenska šola za more napram slovenski deci povoljno izpolnjevati svojo visoko nalogo, le iz nje bo izhajala vaša deca omikana in izobražena, vam, narodu in človeštvu v prid in veselje.

Razdrobite tedaj sužnje okove, slovenski starši, v katere se vlepate sami, izbrisite madež z naše slovenske prestolice, ne izročajte več najdražjega zaklada svojega, svoje dece, svojemu narodnemu sovražniku, saj je vendar jasno ko beli dan, da

slovensko dete spada le v slovensko šolo!

Akademsko ter. društvo „Prosveta“.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 12. septembra.

— Občinski svet ljubljanski ima v torek, 15. t. m. sejo. Dnevni red je jako obsežen. Zaradi nedostajanja prostora ga priobčimo v ponedeljek.

— Netaktnost dr. Lampeta.

»Slovenec« z dne 9. t. m. pripoveduje v svojem poročilu o časnikarskem shodu, da so se šli Poljaki pokloniti v deželni dvorec namestniku deželne glavarja dr. Lampetu. Ne vemo sicer, kaj je na tem resnice, vemo pa, da je moral biti ta obisk, ako se je res izvršil, za Lampeta zelo ne ljub — nekako zafurkajoč. Sprejeti je moral mogočnega paša iz deželne dvorca časnikarje, katerim v čast se mu ni zdelo vredno razobesiti dati zastave na deželnem dvorcu. Gospod dr. Lampe, vprašamo vas, ali se ne sramujete tega čina. Deželna palača, ki naj reprezentira ogromno slovensko večino Kranjske, ni pozdravljala z razobešanjem zastave zastopnikov vseh Slovanov! Kaj naj si mislijo? Vsiljuje se nam misel, da je to sad klerikalno-nemške zveze, ki je že tako daleč dozorela, da si zastopnik deželne glavarja ne upa več razobešiti na deželnem dvorcu slovenske trobojnice. Sramota!

— Volilna reforma za štajerski deželni zbor. Prihodnji torek se začne zasedanje štajerskega deželne zbora. V tem zasedanju pride na vrsto tudi razprava o volilni reformi. Nemške svobodnomiselnice stranke so že začasa zadnjega deželnozbornskega zasedanja izvolile poseben odsek, ki

naj čez počitnice izdela načrt volilne reforme. Deželni odbor si je med tem časom nabavil ves material v ta namen. Manjšine so pripravile tudi svoje predloge. Najobsežnejši predlog je Slovenecv, ki zahtevajo splošno, enako in direktno volilno pravico. Oba socialna demokrata zahtevata odpravo virilnih glasov in kurije veleposeststva. Klerikaleci hočejo nadomestiti kurijo veleposeststva, ki je vpisana v deželno desko s kurijo vseh veleposestnikov sploh. Podobno zahtevo stavijo tudi »bauernbundlerji«.

— Izboljšanje dohodkov za uslužbence državnih železnic. Železniško ministrstvo je določilo 10 milijonov kron za izboljšanje položaja uradnikom in slugam državnih železnic. Od te vsote je že dovoljenih 8.300.000 K, a 1.700.000 K se bo zahtevalo v proračunu za leto 1909. Zato se začne z večjim delom izboljšanja 1. oktobra t. l., z ostankom pa 1. januarja 1909. Vsota se porabi za sledeča izboljšanja: pol milijona za pomožitev in sistemiziranje novih mest v 7. činovnem razredu; 50.000 kron za zenačenje nadzornikov z državnimi uradniki iste stopnje; pavšal za uniformiranje tistim uradnikom, ki morajo nositi uniforme, se zviša na letnih 120 K, za kar je treba 40.000 K; stanarina v tistih mestih, kjer je nižja kot aktivitetna doklada državnih uradnikov, se primerno zviša; doklada za nočno službo se zviša, in sicer prometnim uradnikom na 2 K, brzojavnim uradnikom na 1 K, vsem ostalim pa na 1 K 50 v. Tudi vsem premikačem se dovolijo doklade za nočno službo, za kar se izda 50.000 K. Vsi postajenačelniki dobe funkcijsko doklado (izdatek 380.000 K). Strojni mojstri dobe mesečno doklado 40 K (potrebščina 80.000 K). Vozne pristojbine za sprevodnike in strojnike se zvišajo za 20% (potrebščina 2 milijona). Nadalje se urede letni dopusti, zenačijo uradne ali službene ure. Za zboljšanje avtomatičnega napredovanja v službi je določenih 2 milijona kron, za zvišanje dnevnin in za ureditev nadur pri skladiščnih delavcih, je določenih 2½ milijona kron.

— Deželni odbor in prezidava mestne hiše v Idriji. V četrtek je prišel v Idrijo deželnega odbornika namestnik J. Jaklič s tremi deželnimi uradniki, da se končno uredi zadeva glede prezidave mestne hiše. Deželni odbor je odredil, da se ima sklicati občinsko sejo ob 10. dopoldne, a idrijski župan je sklical sejo ob 6. zvečer, kakor se običajno vrše seje idrijskega občinskega odbora, ker bi bili dopoldne odborniki, ki so delavci, obrtniki in uradniki, zadržani priti k seji. Deželni odbor je pa dva dni pred sklicano sejo določil brzojavno uro ob dveh popoldne in s tem pokazal, kako malo umeje občinski red. Navzile temu so došli k seji malone vsi odborniki, le trije so bili uradno zadržani (izmed 31 odbornikov se je udeležilo seje 24 odbornikov), na galeriji, pred sobi in na stopnišču pa se je zbralo nad 200 naprednega občinstva in kakih pet klerikalcev. Župan je otvoril sejo in predstavil občinskemu odboru odposlanca deželne odbora, nato pa ob kratkem pojasnil svoje stališče v zadevi prezidave hiše. Za tem je dobil besedo odbornik A. Pegan, ki je predlagal z ozirom na veliko važnost seje, naj se ta preloži na 6. uro zvečer, da se tako omogoči vsem odbornikom udeležbo. Predlog ni bil zadostno podprt in se je seja nadaljevala. Namestnik deželnega odbornika Jaklič je prečital svoje poročilo, ki je vsebovalo razvoj cele zadeve. Ko je poudarjal, da po § 28. obč. reda ni naloga občin ustanavljati javnih knjižnic, je nekdo na galeriji zaklical: »moderni ljudje« in ker se je med čitanjem čulo samo ime Oswald, je letelo z galerije vse polno medklicev na tega dušnega pastirja. Kakor: »že zopet Oswald«, »samo Oswald«, »deželni odbor v Oswaldovi službi« itd. Anton Kristan je dejal, da so bili nameni občinskega odbora glede prezidave obč. poslopja plemeniti in predlaga, naj občinski odbor povabi poslanca Gangla, da izpove o svoji intervenciji pri dr. Susteršiču in dež. glavarju Šuklju. Gangl natanko pojasni, kako se je vršil tozadavni pogovor. Obč. odbornik Pegan je predlagal, naj se občinski odbor izjavi solidarnega z županom v tej zadevi in se je predlog proti trem klerikalnim virilistom soglasno vzprejel med nepopisnim navdušenjem poslušalcev na galeriji. Takega spontanega navdušenja se pač še ni čulo v idrijski mestni dvorani. S tem je bila seja končana. Po seji je hotel znani Daničar Božič na trgu izzivati pa se ga je z Jakličevim dovoljenjem lepo odpravilo. Jaklič se je torej prepričal, kakšno razpoloženje vlada v Idriji in želimo, da bo to resnično poročal dr. Lampetu, katerega naj vendar mine volja igrati se v tej zadevi še nadalje z idrijskim ljudstvom in poslušati prismojenega

Oswalda. Idrijskemu občinskemu odboru pa le čestitamo na odločnem samozavestnem nastopu.

— Kaj vse Čebulj počenja! Z Jesenic se nam pod tem zaglavljem piše: Dne 6. t. m. napravila je ženska podružnica sv. Cirila in Metoda veselico na vrtu gostilničarja g. Karla Višnerja. Imel je dovoljenje do 2. ure popolnoči; ker je bilo pa še dosti ljudi čez drugo uro, je tudi še go-dece igral. To pa ni bilo Čebulju po volji; poslal je stražnika in mu naročil, da ne sme več igrati in tudi gostilničar je moral takoj zapreti. Gostilničar je imel veliko škodo pri tem, ker je bilo še mnogo prijateljev družbe sv. C. in M., dobilec pa je bil namenjen za družbo sv. Cirila in Metoda. Taki so klerikaleci. Če ima pa kakšen klerikalni gostilničar veselico, sme se vso noč plesati in igrati. Pred tremi meseci je imelo neko klerikalno društvo veselico, tu se je plesalo celo noč; najbolj so se odlikovali deklice iz Marijine družbe. Imena so na razpolago! Župnik Zabukovec jih tudi lahko pove, ki je dotične degradiral. Torej, Čebulj, le previdno, drugače pridejo stvari à la klobfuta na dan, da si boste vse lase popullili.

— Tržaški Zidje so tudi postali zavezniki kranjskih klerikalcev in sovražniki Trubarjevi ter so demon-strirali zoper Trubarjevo slavo in shod slovenskih časnika. Na poslopiju tržaške zavarovalnice »Assicurazioni Generali« v Ljubljani poleg franciskanske cerkve ni bilo nobene zastave. To si je treba zapomniti. Priporočamo pozornosti slovan-skih časopisov to nemčursko - ire-dentovsko, klerikalno - židovsko za-varovalnico s pristavkom, da je do-volj drugih zavarovalnic, pri katerih se lahko ljudje zavarujejo.

— J. R. Giudizio distrettuale Cirenina. V sodnem okraju Cerkno na Goriškem prebivajo menda sami Lah, vsaj zdi se tako, ker uraduje tamkajšnje sodišče izključno v laš-škem jeziku. Kdo je sodnik v Cerknem ne vemo, a če sodimo po jeziku, v katerem se pri tem sodišču uradu-je, mora biti zagrozen Lah. Te dni je dobila na primer »Mestna hranilnica Ljubljanska« od sodišča v Cerknem na svojo slovensko vlogo laški zem-ljekižnji sklep, da si sta obe stran-ki — dolžnica in upnica — slovenski. Protestujemo proti temu nezakoni-temu postopanju okrajnega sodišča v Cerknem, čigar okoliš je popolno-ma slovenski, in pozivamo višjo sod-no oblast, da napravi red v jezikov-nem oziru tudi pri okrajnem sodi-šču v Cerknem. Ako bi ta naš javni opomin ne izdal, naj poskrbe naši poslanci vse potrebno, da se tudi v Cerknem ne bodo kršile pravice slo-venskega jezika.

— Znamenje časa. Deželna vla-da kranjska ni odobrila pravil »Zve-ze slovenskih izobraževalnih društev na Kranjskem«. V naši ljubi deželi kranjski je v zadnjem času zapihal oster klerikalni veter. Morda je iska-ti vzroka neodbitne pravil v dej-stvu, da se v imenovani »Zvezi« na-meravajo organizovati na predna izobraževalna društva?

— Posnemanja vredno. Včeraj je prišel priprosto kmetski mož pred neko narodno trgovino in si ogledoval izložbo ter pri vratih nekam ne-zaupno gledal v prodajalno. Lastnik ga povabi naj vstopi. Mož je res vstopil, izpraševal to in ono in potem po-trebavano blago kupil in plačal, rek-ši: Sem mislil, da ste Nemec, jaz pa od Nemca je zastoj na maram. Ej, ko bi bilo kaj več takih ljudi, bi Slo-venci drugačno vlogo igrali kakor sedaj.

— Gg. dopisnike nanovno opo-zarjamo, da moramo vse za sobotno številko namenjene stvari dobiti že v petek v roke, drugače je priobčenje v sobotnem listu izključeno.

Plakat za razstavo „Otrok“ je blagohotno naslikal gospod prof. Saša Šantel, akad. slikar, ter je tudi sam izkazal šablono, ki se je po njih potem plakat razmnožil. Plakat je resnično moderno izvršen; dasi je preprosto, enostaven, je vendar jako efektne, pa vendar ne kričeč. Gosp. prof. Šantel je s tem originalnim pla-katom društvu izredno ustregel ter je tudi bistveno pripomogel, da je umetniški del razstave (v prilo-žitju »Narodnega doma« v prostorih društva »Merkur«) resnično strokoven in prav zanimiv. Slikarski oddelek so uredili gg. R. Jakopič, S. Šantel, H. Sever, Ferdo Vesel in Iv. Zajec.

Razstava „Otrok“ je odprta vsak dan od 9. do 12. dop. in od 2. do 6. pop. in ne od 3. do 6., kakor je bila doslej. Raz-stavni odbor vabi tudi sl. občinstvo iz bližnje in daljne okolice, da si pride ogledat razstavo. Tržaške Slo-venke pridejo jutri. Kje pa so Go-renjke, Dolenjke in Notranjke? Ze-lesniška zveza je za vse ugodna! Razstava „Otrok“ mora vsakogar za-nimati: matere, dekleta, očete, mlade gospode in otroke. Razstavljajo so imeli mnogo truda in izredno velike

gmotne žrtve, zato je pač dolžnost Slovencev vseh slojev, da jim po-vrnejo ta trud z mnogobrojnim ob-iskom. Prihodnji teden, bržčas v torek, bo igrala v razstavi — na galeriji dvorane — dru-štvena godba.

Najsplošnejše zanimanje in občudovanje vzbuja razstava „Otrok“. To moremo reči brez vsa-kega pretiravanja. Splošna sodba je, da je — vpoštevajoč razmere — raz-stava nad vse pričakovanje dobro uspela. Vsakdo, ki si jo je enkrat ogledal, zatrjuje zadovoljuega obraza, da pride zopet in zopet, ker vsega ni mogoče pregledati z enkratnim pose-tom. Sicer pa se razstava tudi od dne do dne izpopolnjuje. Kakor vsake, tudi ta razstava ni bila s prvim dnem docela gotova. Vsak dan prinašajo trgovci in drugi razstavljajo nove, zanimive in poučne razstavne pre-dmete. Gosp. Dem. dr. Bleiweis. vit. Trsteniški je v zadnjih dneh poskrbel za najraznovrstnejše higijenske pre-dmete (najmodernejša grevnica, aparat za kuhanje mleka, različne najboljše sesalke za dojenčke, ščetke, razne vrste, štipavniki i. dr.), ki se upo-rabljajo pri otrocih. Vse te stvari so v higijenično ter prekrasno urejeni otroški sobi tvrde J. Naglas, kjer najdemo tudi omaro za povijanje z vsvo pripravo. Tudi skupina „Higijena“ se izpolnjuje še nadalje. Baš včeraj je postavil razstavni odbor v to sobo dve najboljši higijenski preložitvi šolski klopi s premično šino sistema Rettigovega. Dala je je brezplačno na razpolago delavnic šolska oprave P. Johannes Müller na Dunaju. Te vzorne klopi se uporabljajo že po mnogih šolah; saj so res s bigijenskega stališča najboljše, ker omogo-čajo temelito snajenje in ostaja zato zrak po šolskih sobah brez praha. Pripo-ročamo prav tople klopi tudi vsem slo-venskim šolam. Izdelovanje klopi do-voljuje trditev tudi domačim mizar-jem, ako prosijo licence in navodil. Pojasnila daje ljubljanski mizar-ski mojster Franc Burger, ki take klopi izdeluje za razne šole na Kranj-skem. — O razstavi, o posameznih skupinah slovenskih trgovskih trvd, ki so opremile svoje oddelke zares krasno, ter umetniškem oddelku, ki že sam zasluži mnogo brojnega po-seta, prinese „Slov. Narod“ seveda daljša poročila.

Družbi sv. Cirila in Metoda v Ljubljani je poslal gosp. dr. H. Do-lenc iz Razdrtega mesto venca Viktorju Dolencu 12 K. Hvala!

Telovadno društvo „Sokol II.“ v Ljubljani napravi v nedeljo 20 t. m. celodnevni izlet na prijazni Tur-jak. Isti dan se vrši na Turjaku tudi velika veselica podružnice sv. Cirila in Metoda. Ker ima Turjak nena-vadno krasno lego in veliko naravnih krasot, upamo, da se tega izleta ude-leži tudi sl. občinstvo in vsi prija-telji Sokolstva. Podrobnosti sledijo.

Interesantna praksa. Ljubljan-ski škof in dr. Sustersič pa znata, to se jima mora pustiti! Kakor se nam od zanesljivi strani poroča, se je ob zadnjih državnozbornih in deželno-zbornih volitvah vsak izvoljeni klerikalni poslanec moral zavezati, da bo dal svojega sina ozir. vse, v škofove šentvidske zavode. In res jih ima letošnje „Izvestje“ kar po vrsti navedene!

Društvo odvetniških in no-tarskih uradnikov za Kranjsko s sedežem v Ljubljani ima svoj iz-redni občni zbor jutri, v nedeljo, dne 13. septembra ob 9. dopoldne v restavracijski dvorani hotela „Južni kolodvor“ (Seidl) v Ljubljani.

Nova odvetniška pisarna. Go-spod dr. Anton Švigelj je otvoril na Miklošičevi cesti 22 v Ljubljani (v bivših prostorih „Za družae zveze“) svojo odvetniško pi-sarno.

Trgovci železninske stroke gg. Franc Golob, Valentin Golob, Stefan Nagy, Schneider & Ve-rovšek in Franc Stupica prično svoje trgovine zapirati s 15. septem-brom ob 7. zvečer. Glej današnji oglas!

Sestava ljubljanskega kon-certnega orkestra bode do 15 t. m. dovršena. Dosedanja „Društ. godba“ bode preosnovana in izpopolnjena tako, da bode štela 36 mož, torej popoln koncertni orkester. Ker pa je več nego polovica moči dovršenih konservativistov, se umeje po sebi, da bode nivo preosnovanega orkestra neprimerno višji nego je mogel biti oni dosedanja Društvene godbe in da bode dana možnost, tudi v nas pro-izvajati velike simfonične koncerte, kakoršnih doslej nismo mogli pri-rojati. Novi koncertni orkester je že sklenil pogodbo s slovensko opero, tako da bode tudi naša opera v or-kestralnem oziru stala na vse višji stopnji nego ji je to bilo mogoče do-slej, ko je bila vezana na vojaško godbo, ki je svoje obveznosti izpol-njevala le v najskromnejši meri. Ve-ščaki v glasbi nam zagotavljajo, da bode preosnovani orkester stal na takem višku, da bode daleko proka-šal v provincijalnih mestih običajne

orkestre. Saj se je to pokazalo že do-slej, ko orkester niti še dopoljen ni. Umeje se pa po sebi, da tudi poslej ne bode opuščal svojih javnih kon-certnih prireditve. Mi bodedo pre-novljenemu orkestru posvečali vsvo svojo pozornost, ker vidimo v njem važen faktor v estetičnem napredo-vanju našega javnega in umetnost-nega življenja.

Čemu imamo prerezavprave-mensko hišico v Zvezdi? Na vrhu je veruica, katere pišice so obrnjene popolnoma — narobe! Izhod kaže proti jugu, zahod proti severu, i. t. d. Samobeležnik ima vsak ponedeljek za 24 ur „generalpanzo“, da si menda odpolje. Črtalo kaže v obče dosledno in redno 2 uri — prekrasno; pri eni uri manjka kazal.

Novo, lično železno ograjo je dobil pretekle dni Prešernov spo-menik.

Napeljava pilnove razsvet-ljave se je v zadnjih osmih dneh montirala v naslednjih ulicah in ce-stah: Sv. Petra cesti (do Resljeve ceste), v Komenskega ulicah ter po Kolodvorskih ulicah.

Rudolf Marčić: Motivi iz Boke kotorske. Mladi, nadebudni slov-slikar R. Marčić je v izloženem oknu Bahovčeve trgovine na Sv. Petra cesti razstavil deseterico prav dobro izvršenih akvarelov, pomorskih kraji-nic in motivov iz Boke kotorske. Po svojem formatu priročne sličice se odlikujejo po svojih prikupne ubranih barvah in po izvečine izborni pogo-jeni perspektivnosti. Odražajo in solčna svetloba sta podana z mojstrsko roko, posameznosti se od ozadja odražajo prav plastično. Na prvem mestu imenovati je Ribica in pa ono skupino hiš na otoku. Tako dovršenih akvarelov v Ljubljani še nismo videli izlepa in pozna se jim, da jih je ustvaril krepko razvijajoč se umetnik, ki sta mu dana bistro oko in spretna roka. Od g. Marčića, slikarja poro-čnika, ki odide letos na monakovsko slikarsko akademijo, smemo opravi-čeno pričakovati še prav znamenitih krescij. Sličice, ki so prišle iz raz-stave v Zagrebu, in ki so posamič na prodaj, se najboljše priporočajo same. Fr. K.

Stavbna kronika. Letošnja se-zona se je pričela z desetimi stavba-mi, malo več torej kakor z — nor-malom. Zgrajene so od teh sedaj: vojaškega preskrbovališča na Kode-ljevem pet objektov (eno enonad-stropno in četrto prtiličnih); A. Zumrova hiša v Vrhovčevih ulicah, enonadstropni vili Kmetova v Koli-zejskih ulicah in Pavličkova ob Cesti na južno železnico, Franc Osterma-nova hiša v Vrhovčevih ulicah. — Razen tega se zadnji čas izvršujejo še nekatera adaptacijska in rekon-strukcijska dela in pa — telovadnica in pralnica za šolsko mladino pri nu-nah, kar je seveda najnovejši — žu-dež. Pri dr. Kotnikovi hiši se je na-pravil mal prizidek, v Stupanovi hiši na Jurčičevem trgu, v hiši „Glasbene Matice“ v Vegovih ulicah ter v hiši Marije Černetove na Francovem na-brežju št. 7 so se izvršile adaptacije. Vrt pri župnišču Sv. Jakoba je dobil močno železno ograjo. Pri Šviciariji se vse spreminja! Kakih 40 Črnogor-cev je imelo opravka do zdaj pri od-kopavanju ilovčastega terena pri hribu, da se je tako pridobil prostor za stavbišče. Pri gradnji se uporabljajo poleg zidarjev tudi prisiljenci. Do zdaj so temeljni zidovi za novo po-slojpe malo da ne zgrajeni. Do zime bo pa ta stavba pod streho. Dve smreki, ki motita že zdaj razgled na mesto, bosta morala pasti; naj se pa deset potrebnih drugod zasaadi. — Nekaj zunanjih delavcev je že odšlo iz Ljubljane. Nezgoda se na stavbiščih zadnja dva meseca ni nobena pripetila.

Slavnost a veselica o priliki otvoritve novega šolskega poslopja v Spodnji Šiški, ki jo prirede jutri, v nedeljo, narodna društva v Šiški, bo zadovoljila obiskovalce v vsakem oziru. Vsa društva se pripravljajo, da pri-rede kolikor mogoče zabaven pro-gram. Čitalnica nastopi s svojim močnim moškim zborom, Sokol nastopi k prostim vajam in telovadbi na orodju, srečolov bo prinesel dragocene do-bitke, šišenske dame bodo pa skrbele v posebnih šotorih za dobro je in pijačo. Najboljše vino šišenskih vin-skih trgovcev se bo točilo v vinet-kleti, ki bo prirejena po vzoru de-želne vinske kleti pod kavarno Evro-pa. Po telovadbi se bo vzdignil v zrak velikanski zrakoplov, — rejen po vzoru Zeppelinovega zrakoplova, zvečer pa drug zrakoplov, po katerem bo gori bengalski ogenj v narodnih barvah. Vse prostor bo zvečer razsvetljen z električnimi obločnicami. Vstopnina 20 vinarjev je tako nizka, da bo vsak lahko prišel na veselilni prostor in se dobro zabaval. Vhoda sta skozi gostilno Reininghaus in pa pri šišen-ski pošti. Kdor se hoče torej jutri dopoldne dobro zabavati, naj pride v Šiško. Začetek veselice je ob treh.

Pri jutranji otvoritvi nove šole v Sp. Šiški bi rada igrala glavno vlogo g. prof. A. Auersperga. Ta ženska je v obče znana kot pronsirana

klerikalka in bi rada vrinila nekaj deklet, ki bi ž njo vred delale šta-fažo v škodo slovenski stvari. Upamo, da bodo merodajni krogi to nakano preprečili in naj se to poveri županji iz Zg. Šiške ge. Zakotnikovi. Neki Orehek se tudi štuli vmes, a šišen-čani naj ne pozabijo tega, da jih je kar po vrsti opljučval v „Slovenec“. Tajne sestanke in pa posvetovanja naj se pa v prihode vsej pri za-prtih oknih vrše, da se razne skriv-nosti ne zvedo v javnosti.

Šišenčan.

Francoski časniki na Slo-venskem. Danes opoldne se je pri-peljalo na povabilo železniškega mi-nistrstva 18 francoskih časnika. v Celovec. Jutri ob 1/2. zjutraj se pe-ljejo naprej proti Trstu ter se usta-vijo za nekaj časa na Bledu in v Bohinju.

Bliža se jesen, a ponekod je še prav pomladansko. Na vrtu gosp. Oveka v Mostah ovete hruska, gđ. Mici Flerinova iz Domžal pa je bila tako prijazna in nam je poslala šo-ppek lepo zrelih rdečih jagod, nabra-nih v domačem gozdu Šumberku.

Vojaško veteransko društvo Hugon knez Windischgrätz za Moste priredi v proslavo cesarjeve 60 let-nice v nedeljo, dne 20. septembra t. l. ob 3. uri popoldne veliko vrtno ve-selico na vrtu in v gostilniških pro-storih pri Heuffelnu v Novem Vod-matu.

Novo gasilno društvo. Ustano-vilo se je „Prostovoljno gasilno dru-štvo Kašelj/Zalog“ s sedežem v Gor-njem Kašlju.

Iz Št. Vida nad Ljubljano se nam piše: Kaka imenitost je tukaj-šnji politični petelin kaplau Zabret, ja-no svedočijo naslednji „titelni“, ka-tare je zaslužil za časa svojega bi-vanja v Št. Vidu. On je namreč: Predsednik hranilnice, šolski predse-dnik, posestnik v španoviji, vodja ču-karski, voditelj marinarice, učitelj cerkvenih pevki, ustanovitelj čukarske kjižnice, voditelj čukarske in mari-narične hranilnice, nadornik čebe-llice itd. itd. Kako zamore on poleg vsih teh „titelnov“ potem vestno vršiti dušno pastirovanje, za katero edino je postavil, to si vsakdo lahko misli. Prav dobro mu je zasoli neki posestnik, ko mu je rekel v obraz: „Gospod, vi se v vsako stvar vmešavate, le za babico se še niste izučili.“ Te besede so Zabreta tako razkačile, da se je prihodajo nedeljo potem v stanešči cerkvi mesto da bi pripovedoval božjo besedo, tako no-sil nad dotičnim posestnikom, da so se mu najzabitejši kimavci smejali in celo teden po tem o tem govorili. Toda g. Zabret, ako vso stvar dobro premislite, pridete lahko do prepi-čanja, da bi ne bilo tako napačno, ako bi se vi tudi za babico izučili. Saj kamor se prikažejo čuki, tam so povsod takoj čukarice (marinarice) za petami. Povsod jim paradiirajo. Mar bi bilo to kaj čudnega, ako pri vsej tej prijaznosti, ki vlada med njimi, kupi katera karto v Rim. Zlasti v šentviški marijini družbi bi se to ne zgodiло prvič. Jaj, kako bi bilo potem vse lepo na krščanski podlagi: starši, babica, otrok — res otroka bi še brž-kone krstili ne bilo treba. Torej g. Zabret, mesto da bi rogovili po prižnicah, izurite se raje v tej stroki, kajti nič se ne ve, kaj bodočnost prinese. Morda se vam bo treba prav kmalu pokazati mojstra v svojem novem poslu.

Javna telovadba telovadnega društva „Sokol“ v Škofji Loki. Leto dni je, kar se je ustanovil pri nas „Sokol“. — Kakor vsakemu na-rodnemu društvu, tako se je bilo tudi njemu bojevati z mnogimi nasprot-niki, ki so uporabljali vsa mogoča sredstva, da bi ga ovirali v njego-vem razvoju. Sokol je pa v kljub vsem grožnjam nadaljeval svojo vzvišeno pot in nemoteno stremil za svojim ciljem. Z neutrudnim urjenjem v telovadnici so dosegli naši vrli telo-vadci uspeh, kakršnega nismo pričako-vali in s ponosom lahko rečemo, da so 8. t. m. častno izvršili svojo nalogo. — Že pred določenim časom se je nabralo na Glavnem trgu na stotine ljudstva, ki je z nestrpnostjo pričakovalo prihoda telovadcev. Bel-grajske proste vaje, s katerimi je bila otvorena telovadba so se izvajale tako sigurno in s tako preciznostjo, da so po vsej pravici zaslužili telo-vadci pohvalo in priznanje, katero jim je zkasoval občinstvo. — Takoj za njimi je nastopil ženski naraščaj žirovskega Sokola. Ni nam treba po-sebe omenjati, da je nastop ljubkih telovadkinj vzbudil veliko pozornost in zanimanje pri občinstvu. Obilo priznanje, ki ga je žela njih telo-vadba, je gotov znak simpatij, ka-tare so si pridobile vrle telovadke pri Ločanih. — Njim je sledila telo-vadba na orodju. Navdušenje je pri-kipelo do vrhunca, ko je nastopil naš vrli načelnik, br. Pristov s svojo izbrano vrsto. — Srce je pa zaigralo veselja gledalcem, ko je prikorakal na telovadišče naraščaj. Izvajale so se proste vaje s palicami v popolno zadovoljnost občinstva. Telovadbo so

zaključile skupine, ki so jako okusno sestavljene in istotako tudi izvedene, očarale srca gledalcev. — Po telo-vadbi se je vršila veselica na Šta-marjih, kjer se je razvila živahna zabava s plesom. S tem nastopom je Sokol škofjeloški lahko ponosen, mi mu pa kličemo z veselimi sroem: „Le tako naprej, kajti zmaga je v Va-šem taboru!“

Loške novice. Nekako demon-stracijo so hoteli prirediti „Čuki“ v torek, dne 8. septembra proti „So-kolu“. Par backov, na čelu jim znani „Lah“, kovač na spodnjem trgu, se je pridrvilo po cesti z namenom, da bi kolikor toliko ovirali sprevod. Ker se pa na njih surove namene nihče ni oziral, so jo pobrisali pred javno telovadbo v župnišče, kamor jih je bržkone povabil Šinkovec, da si ohlade razburjene živce. Nekaj drugih frko-linov s čukovskiimi znaki se je zvijalo po znamenju sredi trga in proizvajalo svoje vaje s tem, da so se prerivali in suvali med seboj. Bolje bi bilo, da bi spravili svoje znake kar lepo v žep in si izbrali za take burke pro-stor, kjer bi jih ne videli ljudje, ka-kor n. pr. v župnišču, kjer je svetloba že itak prišla ob veljavo. — Kakor se čuje od več strani, je baje obljubi nekemu absolviranemu učitelju kandidatu mesto na tukajšnji ljudski šoli človek, ki nima nikake pravice obljubovati učnih mest, še manj pa nastavlja učitelje. Zaradi tega po-zivljemo merodajne faktorje, da v tem slučaju pokažejo klerikalcem, kdo more nastaviti suplenta na ljudski šoli, ali krajni ali okrajni šolski svet, čeprav so v tukajšnjem krajnem šol-skem svetu sami „zavedni“ ljudje, kakor je pisal svoje čase „Slovenec“. Sedaj se pa lahko gre ves krajni šolski svet škofu predstaviti. — Gro-zovito so razburjeni naši klerikaleci, ker se jih je začelo zadnje čase pre-cej prezirati. Kaj je temu vzrok? Obnašajo naj se pošteno in kažejo s tem drugim dobre zglede in nihče jim ne bo rekel žal besede. Dobra ga si gotovo ne moremo misliti o člo-veku, ki vznemirja ljudi po gostilnah in kavarnah s svojimi klerikalnimi hujskarijami ter se celo med tem, ko drugi molijo jutranjo molitev, spakuje in kaže „osle“. Le zapomni si to, „Tajčkov Tine!“ — Veselica, katero je priredilo gasilno društvo v Stari Loki pretečeno nedeljo, je pokazala, da se je gasilno društvo zadnje čase popolnoma prelevilo, opustilo nevtral-nost in postalo klerikalno. Žal, da se društvo ne zaveda dolžnosti, katero ima do svojih ustanovnikov in da ne stopa po poti, katara mu je bila začrtana.

V Cerkilah pri Kranju je pri-reditev „Vesne“ uspela nad vse pričakovanje sijajno. Društvo je lahko veselo velikega uspeha. Prihitelo je toliko ljudstva, da je bil prostor, od-menjen za gledalce, do zadnjega kot-čička popolnoma napolnjen. Prišlo je nad trideset kmečkoga ljudstva: častitljivih očancev v družbi starih ma-mic, vse polno fantov in deklet iz bližnjih in daljnih vasi. In kar je pozdravljati s posebnim veseljem: vse se je vršilo v najlepšem redu, nikjer ni bilo nobenega prepira, nobene ra-buke, četrtino ostalih gostov je tvo-ri-la noblesse oblige; bili so to cenjeni gostje iz Kranja, Ljubljane, Kamnika, Škofje Loke itd.; le škoda, da so se morali ti deloma radi oddaljenosti, deloma radi vlakov prezgodaj poslo-viti. Slav. domžalska godba je igrala v splošno zadovoljstvo; neutrudljivi pari so nepretrgoma polnili ne baš preobširno plesišče. Sicer pa je kuku-rikanje petelinov in skoro nato sme-joča se jutranja zarja jela razredče-vati vrste navdušenih veseljakov, pre-ganjajočih čas s plesom, petjem in nedolžnimi, smeh vzbujajočimi šalami in jih polagoma spremljevala domov s sladko zavestjo v sru, da so se v pošteno družbi enkrat tudi pošteno razveselili.

„Klub slovenskih naprednih akademikov“ priredi dne 20. t. m. veliko ljudsko slavnost v prid „So-kolskemu domu“ v Celju. Veselica se vrši v velikem obsegu v vseh zgornjih prostorih Narodnega doma. Ta dan se zbere skoraj ves cvet spodnjašajerskih Slovencev in Celju, da pokaže, kako visoko ceni delova-nje za Sokolski dom. Trdno smo pre-pričani, da nas tudi naši kranjski bratje ne bodo zapustili in da pri-hite ta dan v obilnem številu in tako tudi dejansko pokažejo, da se za naše delo zanimajo. Za zabavo bo v obilni meri skrbnjeno in mislimo, da bo vsak udeleženec slavnosti zadovolj-nega obraza zapustil celjski Narodni dom. Vsak Slovenec, kateremu je na sru razvitek slovenske in sokolske stvari v Celju, bo 20. t. m. prihitel v Celje. Ker nismo mogli dobiti poseb-nega vlaka, priporočamo naslednjo zvezo: Ljubljana odhod 3.10 popold-ne, prihod v Celje 5.20 popoldne. Nazaj Celje odhod 4.15 zjutraj, pri-hod v Ljubljano 6.10 zjutraj. Vese-lica se prične ob 7. zvečer, vstopnina je 40 vin.

(Dalje v prilogi.)

K tatvini na Jesenicah se nam poroča, da je bila pelerina ukradena srevodniku Povšetu s sedeža, kjer je zavora. Tat, ki je istopil na naspotni strani perona, je prvi zapazil vlakovodja Podbragar.

Kočevje — tolovaško gnezdo! Pod tem naslovom smo popisali barabshi napad kočevske podkupljene fakinaže na mirno slovensko občinstvo. Da bodo Slovenci sploh spoznali, kako pristno germanske krvi so kočevci, naj navedemo, da je neki kolovodja bodril najeto svojast tujcem: „Heil! — jebenti sveca! — heil!“ Pri vsej nevarnosti, ki jim je pretela, so se morali Slovenci temu Tevtonu prav iz srca smeja.

Iđriška godba napravi 13. septembra izlet v Cerkno, kjer bo koncert na trgu. Odhod ob 8. zjutraj. V slučaju zelo slabega vremena ne bo izleta.

Veliko sokolsko slavlje v Ajdovščini. Prijazna vipavska metropola je pač redkokdaj videla toliko zbranega našega naroda, kot minuli terek o priliki impozantne sokolske slavnosti, ki je bila ta dan temu slavlju primerno praznično oblečena in odlična. — Vreme je bilo krasno, da si lepšega ni misliti in tudi ne želeli.

Več izletnikov je prišlo že predpoldne iz Trsta, Gorice in raznih drugih krajev vipavske doline v Ajdovščino. — Popoldanski vlak vipavske železnice je bil pa tako nabito poln, da že v Prvačini ni bilo več dobiti nobenega prostora. — Sami ne vemo, kako bi kvalificirali tako postopanje uprave vipavske in sploh državne železnice, da bi bilo bolj primerno. — Na vsak način je pa temu postopanju nasproti nam pripisati velik porojen hudobije, mržnje in zlobe gotovih elementov, ki kraljujejo v omejenih železniški upravi. — Ko se je „izmučeni“ vlak, „prijatral“ na Ajdovski kolodvor, zaorili so iz tisočero grl na peronu stoječe množice živio in nazdar-klici.

Sokolska godba je igrala „Hej Slovani“. Ko so se Sokoli vzpostavili v vrste, pozdravil jih je ajdovski župan in deželni poslanec gosp. Ignacij Kovač, v imenu ajdovskega Sokola pa notar gosp. Lokar. Obema je odgovoril in se v imenu zbranih Sokolov zahvalil starosta soklanskega Sokola gosp. dr. Franko. Vsem govorom so sledili viharji nazdar in živio-klici. Nato so Sokoli kakih 200 v kroju z razvitimi zastavami in ob zvokih prvaške sokolske godbe odkorakali skozi ves s trobojnicami okrašen trg, na slavnostni prostor. Sokolom, ki so bili med potom obsipani s cvetjem je sledila ogromna množica naroda. Z mirno dušo lahko trdimo, da je 8. t. m. štela Ajdovščina preko pet do šest tisoč ljudi. Telovalde, ki se je kaj mojstrsko in precizno izvajala, se je udeležilo 96 Sokolov in sicer Tržaški, Goriški, Ajdovski, Solkanski, Mirenski, Postojnski in Prvaški. Prisotna množica, ki je telovadbi z vidnim zanimanjem sledila, je vrle telovadce burno aklamirala. Po dovršeni telovadbi je bila animirana prosta zabava in živahen ples na glavnem trgu. Ko so zvečer Sokoli odhajali, so bili zopet od množice pristrčno pozdravljeni. Ovacija Sokolom se je ponavljala na vsaki postaji. Tako krasno, častno in v bratski slogi se je izvršila ta pomembna sokolska slavnost, katere je dokazala, da na Gorškem živo klije prekrasna sokolska ideja. Slavnost v Ajdovščini naj bode v zgled in vzpodbujajo goriškemu ljudstvu, da se tem živeje z ljubeznijo in vnemo oprime in oklene sokolske ideje, katere duh junači naše može in mladence, in vodi na pot napredka in svobode zlate.

Izletnik. Čitalnica v Št. Petru na Krasu je 8. t. m. priredila zabavni večer. Sodelovali so iz prijaznosti šentpetrski dijaki in vrli pevski zbor s Kala. Komični prizor „Kmet in fotograf“ je vzbudil obilo smeha. Žeteli je, da bi nas iznenadili gospodje dijaki v kratkem s kakim novim nastopom. Tudi pri šaljivi pošti je bilo dela čez glavo. Hvala zavednim gospicam in gospodom za njihov trud. Kar očaral nas je pa močan pevski zbor s Kala s svojim izbornim petjem. To so pravi slavski. Hvala tudi njim. Upamo, da nas večkrat posetijo.

Učitelj Grum v Vipavi je silno v želodcu nekaterim vipavskim in in tudi izvenvipavskim duhovnim gospodom. Pošteno in v zgledu deluje v šoli in izven nje, v Čitalnici, pevskem društvu, javni ljudski knjižnici itd. Tak učitelj je klerikalcem nevar, zato so ga začeli zadnji čas prav posebno zaničevati po „Domoljubu“. Gospodu Grumu to nič škodilo ne bo. Pošteni Vipavci obeh strank ga imajo radi, kaj pa mislijo o njem klerikalne smeti, mu je pač vseeno. — Živio!

Pretekli teden je došel novi vipavski dekan Lavrič. Bil je slovesno sprejet. Vseobče se želi, da bi ohranil pri nas mirni značaj. — Godilo se mu bode dobro, ako ga ne bodo imeli v pesteh razni vipavski

Marčiči. Najboljše je imeti vsepovsod prijatelje. Okrvavljena soba lepega vipavskega župnišča naj bi bila novemu gospodu dekanu resen memento vsega dejanja in nehanja. Mi si želimo prijateljstva, na gospodu dekanu je leželo, da si ga pridobi pred vsem s taktičnim postopanjem napram političnim nasprotnikom.

Umrl je v Trbovljah dne 10. t. m. ponoči v 71 letu svoje starosti g. Matevž Kosem, posestnik, in bivši dolgoletni občinski odbornik. Rajnik je služil kot vojak pri pešpolku št. 47 in se udeležil vojske leta 1866. Pri Kraljevem gradou, je bil smrtno nevarno ranjen od pruske kroglice, kar ga je vedno težilo in mu grenilo življenje. G. Kosem je užival obče spoštovanje, in je bil zelo priljubljen in pravičen mož. Seveda je bil narodnega in naprednega mišljenja. Bodi mu prijazen spomin!

Nemško opekarniško veleposlatstvo v Ljubljani pri Celju. Sirijo se vesti, da namerava neka dunajska tvrdka nakupiti najprej Koželjevo opekarno v Ljubljani pri Celju, potem pa še vse ostale ter napraviti edino veliko podjetje za izdelovanje glinastih izdelkov.

V Mariboru so, kakor se nam poroča, tamošnji mestni očetje v zadnji občinski seji sklenili, povišati najemninski novce na 10 odstotkov. Ta sklep je vzbudil med prebivalstvom mesta vseh slojev občo nevoljo in ogorčenost. Verjamejo!

Umrl je v Spitalu ob Dravi večeraj dvorni svetnik v pokojni Roman Waschica. Waschica je bil svoj čas dolgo nameščen v stavbnem oddelku tukajšnje deželne vlade.

Umrl je večeraj popoldne v Trstu prvi municipalni podpredsednik odvetnik dr. Feliks Venezian.

Smrten padee. V Trstu je 20. mesečni otrok vinskega trgovca Kavčiča padel skozi okno 3. nadstropja na dvorišče in obležal mrtve.

Umrl je v Gorici bivši odvetnik dr. Adam Mrach v starosti 84 let. V mlajših letih je bil hud iredentar ter je kot pazinski župan leta 1865 v imenu občine pozdravil neko iredentsko prireditel v Florenci, vsled česar je vlada občinski zastop razpustila.

Porotne obravnave v Trstu se začne v ponedeljek. Na vrsti so razprave proti Andreju Giannone zaradi uboja, proti Karlu Miliču zaradi poverjenja, proti Simeonu Sforzini zaradi tatvine, proti Ivanu in Mariji Ivančič zaradi goljufije, proti Karlu Boletu zaradi častikraje potom tiska, proti Antonu Jakiču zaradi istega delikta.

Simulirana tatvina. Gostilničar Ivan Slavica v Trstu je naznanil policiji da mu je bila ukradena listnica z 2200 K, vendar mu ne verjamejo prav, da bi bilo to res.

Jabolčno cvetje nam je poslala gdč. Belica Oreškova iz Moravč, iz Skotje Loke pa neznan gospod zrelo rdečo jagodo. Obema lepa hvala!

Jutri na „Grilovo nedeljo“ posetite vsi zavedni naprednjaki našo ljudsko veselico (žegnanje), ki jo priredimo Vodmadčani pri Draščku v Bohoričevih ulicah saj „Vsak kraj posebnost svojo ima, imamo jo i mi; je tukaj polž, komar je tam, pri nas pa gril živi! Spitali smo grila letos prav pošteno, torej ne zamudite okusiti vsaj zadnje bedro.

Olepeševalno društvo v Rožni dolini. Velika ljudska veselica združena z vinsko trgovijo bo v gostilniških prostorih na vrtu g. Balija v Rožni dolini v nedeljo, dne 13. septembra. Spored: 1. Sviranje domače godbe. 2. Prihod občeta župana v spremstvu viničarjev in viničaric. 3. Saljiva pošta. 4. Papirnata bitka. 5. Prosta zabava in ples. Začetek ob štirih popoldne. Vstopnina 20 vin, otroci do 10 let so vstopnine prosti. Preplačila se z ozirom na blagodejni namen, ki ga ima društvo, hvaležno sprejemajo.

Prvi „Kinematograf Pathé“ prej „Edison“ na Dunjski cesti nasproti kavarni „Evropa“ ima od danes do včeraj torka sledeči velenimiv spored: Hodeča punča. (Komično). Ribji lov pod ledom. (Interesantno, po naravi posneto). Osveta rdečkovoča. (Drama v 18. slikah). Viseča svetilka. (Komično). Izdelovanje oglja. (Interesantna, po naravi posneti projekcija). Čudno potovanje. (Krasna projekcija v barvah). Dnevnik dovršenega gentlemana. (Jako komično). Ako bi ne bilo predstave v „Elite Biographu“ bo ta predstava v „Kinematografu Pathé“.

Sad in evet. Prijatelj našega lista nam je poslal češpljev cvet, katerega je odtrgal na nekem vrtu na Prulah s češpljevega drevesa, na katerem je letošnji sad že skoraj dozorel.

Nesreča. Ko se je večeraj popoldne sluga Matija Kolar peljal po Starem trgu s kolesom in se pred urarsko trgovino g. Zajca izognil nekemu pasantu na hodnik, je na hod-

niku zadel v hišnika Karela Fabjanja. Kolesar, kakor Fabjani sta oba padla v Zajčovo izlozbeno okno ter sta pri padcu ubila pri oknu šipo, vsled česar so padle iz okna vse ure na hodnik in ima g. Zajec 82 K škode.

Nevarna igrača. Včeraj popoldne je na Opekarski cesti neki deček pred domačo hišo s kladivom tolkel po nabasani patroni, katere je eksplodirala in dečka tako poškodovala na levi roki, da so mu morali iskati zdravniške pomoči.

V svet je veselilo 9letnega Martina Pereta iz Ponikve ob južni železnici na Stajerskem. Deček je doma ukradel 30 K ter si šel z njim ogledovat krasoto narave. V Ljubljani ga je večeraj policija prišla in se bode dečka zopet izročilo njegovim staršem.

Arretovana je bila brezposelna služkinja Marija Kotarjeva, ker se je te dni vtihotapila v neko hišo v Rožnih ulicah ter svoji bivši gospodnji in sedanjji služkinji pokradla več obleke. Izročili so jo sodišču.

Tatvina. Včeraj je bilo služkinji Mariji Kavsovi v »Zavodu sv. Marte« pokradene za 37 K obleke.

Delavsko gibanje. Včeraj se je z južnega kolodvora odpeljalo v Ameriko 5 Slovencev, nazaj se je pa s posebnim vlakom pripeljalo 275 oseb. V Heb je šlo 8 Hrvatov.

Izgubljen in najdeno. Neki gospod je izgubil 32 K vreden, siv porvnik. — Antonija Perhavičeva je izgubila kratko verižico, vredno 16 kron. — Slikarski pomočnik Alojzij Fiala je izgubil bankovec za 20 K.

Drobne novice.

— Vest, da je nizozemska kraljica Viljemina že tretjič rodila mrtvo dete se sicer oficijalno zanika, vendar jo časopisje zdržuje.

— 200 milijonov primanjkljaja izkazuje ruski državni proračun.

— Ruski car obišče s carico angleškega kralja, avstrijskega cesarja (?) in italijanskega kralja.

— Za italijanske veleposlanika na Dunaju bo imenovan knez Frasso Dentice, a vojvoda Avarna pride za veleposlanika v Berlin.

— Gregori, ki je streljal svojočasno na majorja Dreyfusa, je bil pred pariškimi porotniki oproščen.

— Kolera v Petrogradu se širi. Magistrat je nakazal za varnostne odredbe 100.000 rubljev ter nastavljal 100 zdravnikov.

Telefonska in brzojavna poročila.

Nameravan napad na glavno skupščino družbe sv. Cirila in Metoda.

Ptuj, 12. septembra. Nemei in nemčurji hočejo preprečiti zborovanje družbe Ciril - Metodove. Po mestu se že ves čas po raznih lokalih govorijo, da bodo napadli »Narodni dom« ter vse pobili; na kolodvoru pa hočejo udeležnike napasti in jim s silo zabraniti vstop v mesto! Vse to ve tudi že davno mestna policija. Bomo videli, kaj bode storil župan Ormiz in mestni zastop, v katerem imajo trgovci in obrtniki večino! Naj le pride ljudstvo množično, da vidi dokaze Nemcev in nemčurjev nasproti Slovincem.

Volilna reforma na Stajerskem.

Celje, 12. septembra. Glavni odbor »Narodne stranke za Stajersko« je v svoji seji dne 11. t. m. v oigled napovedane razprave o volilni reformi za stajerski deželni zbor sklenil pozvati slovenske deželne poslance, da morajo pri razpravi o volilni reformi v deželnem zboru zastopati z vso odločnostjo one najmanjše zahteve Slovencev, ki jih je sporočil izvrševalni odbor »Narodne stranke« deželnemu odborniku Franu Robiču za klub slovenskih deželnih poslancev. V slučaju, da bi se nemška večina upirala tem zahtevam, je pripravljena »Narodna stranka« na najenergičnejši odpor proti volilni reformi in poziva poslance, naj brez odlaganja prično v deželnem zboru najostrejšo opozicijo.

Slovenski gostje v Trstu.

Trst, 12. septembra. Snoči je bil v Narodnem domu na čast slovenskim gostom priredjen večer. Slovan-skim gostom je najbolj inopiralo, da se je komična večerica tudi preprosto ljudstvo, davci, ki so jih nad vse pristrčno pozdravljali, vrtu, napitnico je otvoril dr. poslanec dr. Rybář, ki je poudarjal, kako boj bijejo tržaški Slovenci za svoj narodni obstanek. Govorili so nadalje dr. Bus general Volodimirov, dr. Dobos-czynski iz Krakova, češki dr. poslanec dr. Hajn, rusinski državni poslanec Davidjak, Poljak Gammiec iz Varšave, Slovak dr. Blahů, ki je napil delavcem, ki so ga vgnili kvišku in nosili na ramah, Čeh Žalný iz Plzna, dr. Josip Matoušek, Lj. Tomašič iz Beograda, urednik Hejret iz Prage, urednik »Kurjera

Lvovskega Polak iz Varšave, dr. Gregorin ter končno Rybář. Navdušenje je bilo nepopisno. Kdor je videl, ga ne pozabi nikoli.

Dvorni svetnik Waschica.

Dunaj, 12. septembra. Tukajšnji listi priložujejo brzojavko iz Spitala ob Dravi, da dvorni svetnik Waschica ni umrl naravne smrti. Skočil je v potok Lieser. Njegovo truplo so danes popoldne potegnili iz vode. Kaj je pokojnika gnalo v smrt, ni znano.

Posvetovanje čeških poslancev.

Praga, 12. septembra. Češki deželni poslanci vseh strank bodo imeli te dni skupno posvetovanje, da precizirajo svoje stališče in svoje postopanje pri bodočem deželnozborskem zasedanju.

Za češke manjšinske šole.

Praga, 12. sept. Deputacija čeških obrambnih društev odputuje te dni na Dunaj, da vroči ministrskemu predsedniku baronu Becku spomenico v zadevi čeških manjšinskih šol.

Dr. Kramář proti Kestraneku.

Praga, 12. septembra. Poslanec dr. Kramář je obelodanil ostro pisano pismo proti Kestraneku, v katerem mu očita pomanjkanje vzgoje, brez-taktnost in mu napoveduje, da ga bo radi podlih njegovih sumničen prijel še na drugem mestu.

Delegacije.

Budimpešta, 12. sept. Delegacije bodo sklicane 7. ali 10. oktobra. Deželni zbori bodo zborovali do 8. oktobra.

Volilna reforma na Ogrskem.

Budimpešta, 12. septembra. Minister za notranja dela, grof Andrássy, predloži načrt volilne reforme parlamentu v prvih točnih bodočega državnoborskega zasedanja.

Srbski kraljevič Gjorgje.

Belgrad, 12. septembra. Prestolonaslednik Gjorgje, ki biva sedaj v Beogradu, je dobil od italijanske kraljevske dvojice vabilo, naj ju pride obiskat na grad Racconizi. Kraljevič odputuje v kratkem tjakaj.

Cesar Viljem na Alzaškem.

Strassburg, 12. septembra. Cesar je poslal alzaškemu namestniku pismo, v katerem se zahvaljuje prebivalstvu za presrečen sprejem. Na povabilo francoskega komisarja, naj si ogleda tudi francoske kraje, je cesar odvrnil, da obžaluje, da tega to pot ne more storiti, vendar pa se bo odzval vabilu v doglednem času. Francoska vlada je bila tako prepričana, da pride cesar Viljem na svojem potovanju po Alzaškem tudi na francosko ozemlje, da je poslala na mejo tri orožniške stotnije v varstvo cesarjevo.

Izpred sodišča.

Razprava proti Fr. Strmčniku, ki je po Notranjem in Gorškem ljudu sleparil s prodajo šivalnih strojev, je trajala večeraj do 7. zvečer. Strmčnik je bil obsojen na 6 let težke ječe.

Gospodarstvo.

Nekaj o kakovosti pšeničnih mok. Vzlic kolosalnim napredkom v kemiji se do danes še ni posrečilo, iznajti aparatov in pripomočkov, s katerimi bi se zamoglo absolutno vrednost več vrst mok z gotovostjo določiti.

Navadno se določa vrednost mlin-skih proizvodov s prostim očesom, in sicer se tu bolj gotovo postopa, ako se napravi takozvano »poskuse z vodo«. Ti pa nam le tedaj nudijo vsaj deloma zanesljivo merilo, ako se gre za izdelke enega in istega mlina in tudi le v tem slučaju, ako ti celo leto v enakem razmerju mešajo razne pšenične vrste. Nikakor pa se ne more pri poskusu z vodo kakih zanesljivih zaključkov izvajati med moko, ki je pripravljena iz mehke pšenice in ono, ki izhaja iz trde pšenice, in to bodisi z ozirom na kakovost ali številko enega ali drugega proizvoda.

Ta tema je letos posebno aktualna, kajti baš letos je razlika med mehki in trdimi pšeničnimi vrstami skoro 3 K pri metriskem stotu, katere razlika pa se še posebno dobro pokaže v kakovosti pšeničnih mok. Vendar bode začetnika ali manj izurjenega strokovnjaka iz mehke pšenice pripravljena moka preje za se pridobila, nego ona, ki izhaja iz trde tiske ali banatske pšenice, dasiravno je prva vrsta mnogo slabjša od druge.

Letošnje tiske pšenice vsebujejo jako veliko lepljenca (klebarja), našlo se je celo partije z 48% lepljenca, res prava rekordna številka. Mehke, svetle pšenice, tudi če so še tako lepe, daleč ne dosežejo teh števil in, ker med mlenjem razmeroma več zgrubijo kakor trde pšenice, nikakor niso tako izdatne.

Da se dožene vsebino lepljenca, napravi se iz približno 50 gramov pšenične moka in približno 20/25 gr. vode testo, katero se potem v beli, čisti ruti tako dolgo drži pod vodnim curkom, da počne iz rute popolnomo

čista voda odtekat. Ako si odtekla vodo vlovil, vsede se na dnu skrob. Snov, ki je v beli ruti ostala, je lepljenec, katerega se steha in na ta način določijo vsebino lepljenca pri eni ali drugi vrsti pšenične moka, pri čimer pa se naj upošteva še tudi to, da je dober lepljenec svetlorumene barve in se da v tanke niti izvleči, medtem ko se slab lepljenec jako rad trga, je krhek, slinast in temne bave.

Zakaj pa zgubi mehka, svetla pšenica med mlenjem več lepljenca, nego trda pšenica?

Lepljenec je sploh velik sovražnik slabega ravnanja. Čisto naravno je, da se more mehko pšenično mnogo bolj zmleti v prah nego trdo, jeklenasto, vsled česar je tedaj pri rdeči, trdi pšenici razdvojenje lepljenca med mlenjem mnogo manjše, nego pri mehki pšenici. Vseled tega najde se v srednjih vrstah in pa mokah za kruh primeroma več lepljenca, nego v finih vrstah, ki izvirajo iz istovrstne mleve. To se razlaga s tem, da pusti fina, svilena, tanjščasta preproga pri sejanju finih mok večje molekule (kompaktnejše dele lepljenca) preteči, ki pridejo na ta način v naslednje številke.

Tako ima n. pr.:

pšenična moka	% vode	% pepela	% lepljenca	% skroba
št. 0-3	10 6	0 41	11 7	70 —
št. 4-5	10 5	0 60	13 3	67 2
št. 6-7	10 7	0 96	15 4	63 5
št. 7 1/2-8	9 5	1 55	14 9	61 —
otrobi	10 7	5 46	14 3	43 6
odpadki	9 2	2 65	15 2	—

Oglejmo si enkrat testenine pri kakem trgovcu, ki jih od več trdk naroda. Iz njih se zamore takoj posneti, kake vrste je bila pšenica, iz katere je bila pripravljena moka. Iz fine trde pšenice imela bode ta pasta lepo rumenkasto barvo, kakor da bi bili testu primešani rumenjaki, med tem ko je testenina, ki je pripravljena iz moka, ki izhaja iz mehkih pšenice, belo-modre, medle barve, ki je vsled tega tudi mnogo manj redilna.

Razlika cene, ki nastopa med omenjenima dvema pšeničnima vrstama, pride tudi pri peku ali pa v domači kuhinji prav do veljave. Moka, ki je pripravljena iz težke in fine tiske pšenice, dala bode vedno večjo množino lepega in boljšega kruha, kakor mehka moka, ker vzame prva vrsta mnogo več vode v se.

Razlika pri izdatnosti znaša jako pogosto po 10-15%, potemtakem reprezentuje tako fin mlinški izdelek — ako se 100 kg kruha računa s 30 K — za 3 K do 450 K večjo vrednost pri metriskem stotu, ne ozi-raje se še vrhuteka na prikupljivo zunanost in okusnost peciva.

—lk.

Zahvala.

Slovenski dnevi v Ljubljani so minili. Završili so se nad vse pričakovanje sijajno in slovenski gostje so z najboljšimi vtiski zapustili našo belo Ljubljano. Odbor „Društva slovenskih književnikov in časnika“ veže sedaj prijetna dolžnost, iskreno se zahvaliti vsem onim činiteljem, ki so na ta ali oni način pripomogli, da so prireditve ob kongresu slovenskih časnika uspeli v vsakem oziru prekrasno.

V prvi vrsti izrekamo presrečno zahvalo slavnemu mestnemu občinskemu svetu ljubljanskemu, posebno pa preblagorodnemu gospodu županu in državnemu poslancu Ivanu Hribarju za gostoljubno pogoščenje dragih naših slovenskih gostov, za prepustitev velike dvorane v „Mestnem domu“ za kongres na posvetovanja in za vsestransko podporo pri vseh prireditvah. Iskreno zahvalo izrekamo tudi vsem onim narodnim denarnim zavodom in posamnikom, ki so prispevali k stroškom za prireditve ob priiliki kongresa.

Takisto se zahvaljujemo:

„Deželni zvezi za pospeševanje prometa tujcev“, v prvi vrsti njenemu ravnatelju g. dr. V. Krisperju za dekoracijo kongresne dvorane in za prireditev prekrasne, nadvse zanimive razstave v njej; pevskima društvoma „Ljubljanskemu Zvonu“ in „Slavcu“ za prijazno sodelovanje pri koncertu, akademičnima ferialnima društvoma „Sava“ in „Prosveta“ za sodelovanje pri sprejemanju gostov, ravnateljstvu hotelov „Union“ in „Malič“ za znatno znižanje stanovanjskih pristojbin, predvsem pa ravnateljstvu „Uniona“, ki je brezplačno prepustilo veliko dvorano za koncert, nadalje vsem onim, ki so dali blagohotno na razpolago svoje vozove pri sprejemanju gostov, končno županu postojanskemu g. Gregoriju Pihlu, načelniku jamske komisije g. vojdu okrajnega glavarstva Franu Schitniku in odborniku g. davčnemu upravitelju Dom. Dereaniju, za sprejem, pevkom in pevsem pevkega društva „Postojne“ in „Salonskega orkestra“ pa za prekrasno petje v jami.

V Ljubljani, dne 12. kimavca 1903.

„Društvo slovenskih književnikov in časnika“

Dr. Ivan Tavčar Rasto Pustoslavšek
t. č. predsednik. t. č. tajnik.

Književnost.

»Narodna knjigarna« priporoča naslednje knjige:

Ivan Cankar: Aleš iz Razora. Povest iz narodnega življenja. Broširan 1 K 50 vin., vezan 2 K 50 vin., s pošto 20 vin. več.

Ivan Lah: Vaška kronika. Zgodovinske povesti iz dobe turških vojsk, kmečkih vstaj in verskih bojev. Broširan 1 K 70 vin., vezan 2 K 70 vin., s pošto 20 vin. več.

Zbirka znamenitih povesti. Prvi snopič. Maksim Gorkij: Človek. Cena 60 vin., s pošto 70 vin.

Zbirka znamenitih povesti. Drugi snopič. Vaclav Beneš: Brodovski odvetnik. Roman. Cena 1 K 50 v., s pošto 1 K 60 v.

Rado Murnik: Najhujši sovražniki. Poučna razprava o roditeljih nalezljivih boleznih. Cena 60 vin., s pošto 70 vin.

Ante Beg: Slovensko - nemška meja na Koroskem. Narodopisna in zgodovinska razprava o koroskih Slovenceh. Z zemljevidom. Cena 1 K 50 vin., vezan 2 K 50 vin., s pošto 20 vin. več.

Fr. Lipič: Strahovalci dveh kron. Zgodovinski roman iz dobe velikih bojev med beneško republiko, turškim cesarstvom in slovenskimi ter hrvaškimi pomorskimi roparji. Dve knjigi. Cena obema 2 K, s pošto 40 vin. več.

M. Senčar: Čez trnje do sreče. Roman iz slovenskega življenja. Cena 1 K 20 vin., vezan 2 K 20 vin., s pošto 10 vin. več.

Fr. Remec: Premaganci. Novela iz ljubljanskega življenja. Cena 60 vin., s pošto 70 vin.

K. Oblak: Stara devica. Povest. Cena 60 v., s pošto 70 v.

Ante Beg: Ustoličenje koroskih vojvod, kulturno zgodovinske črtice. Cena 30 v., s pošto 40 v.

Ceneno domače zdravilo. Za uravnavo in ohranitev dobrega prebavljanja se priporoča raba mnogo desetletij dobro znane, pristnega, »Mollovega Seidlitza-praska«, ki se dobi za nizko ceno, in kateri vpliva najbolj trajno na vse težkoče prebavljanja. Originalna škatlica 2 K. Po poštenu povzetju razpošilja ta prašek vsak dan lekarnar A. MOLL, c. in kr. dvorni zalagatelj na DUNAJ, Tuchlauben 9. V lekarnah na deželi je izrecno zahtevati MOLL-ov prepratek, s katerim je varnostno znamko in podpisom.

Edino pristen je samo THIERRYJEV BALZAM
z zeleno NUNO kot varstveno znamko. Razpošiljam najmanj 12/3 ali 6/1 ali pat. potov. rodb. steklenico za 5 K. Zavojujuna santonj.
Thierryjevo centifolijsko mazilo
Razpošiljam najmanj 3 škatlici K 3-40 Zavojujuna santonj.
Povod priznani kot najboljši domači zdravili proti slabostim želodca, gorodici, krčema, pokodbam, ranam itd. — Naslov za naročitev in denarne nakaznice: **A. Thierry, lekarna pri angeli varhu v Pregradi pri Rogatcu. 1359-22**
Zaloga v vseh lekarnah.

Poslano.
= Mislite na =
mnihovograške
= čevlje =

395-19 od gl.
moški na trakove najfin. Izdelani 6'90
damski na trakove najfin. Izdelani 5'75
damski nizki pariški najf. Izdelani 3'90

Tvornica Jámčl za vsak par.
Popravljanja točno in cenó.
HENRIK KENDA
zaloga c. kr. prlv, čevljarske
tovrniice mnihovograške.

Proti zobobolu in gnilobi zob
izborne deluje dobro znana
antiseptična
Melusine ustna in
zobna voda
ki utrdi dlesno in odstranjuje
neprijetno sapo iz ust.
1 steklenica z navodom 1 K.
Bi gorodnemu gospodu M. Levstiku,
lekarnarju v Ljubljani.
Vaša izborna Melusine ustna in zobna
voda je najboljšo sredstvo zoper zobobol,
odstranjuje neprijetno sapo iz ust in je
neprekosljiv pripomoček proti gnilobi
zob, zato jo vsakemu najtopleje priporočam.
Obenem pa prosim, pošljite še
3 steklenice Melusine ustne in zobne vode.
Dovolim, da to javno omenite, ker
je res hvalno vredno.
Leopold Gangl, mestni tajnik.
Metlika, 24. aprila 1908.
Dož. lekarna Mil. Lousteka
v Ljubljani; Realijska cesta št. 1
poleg novopostavljenega Fran. Jožičevega
jubil. mostu. 26 37

Darila.

Uj ravništvu našega lista so poslali:
Za družbo sv. Cirila in Metoda.
Gospici Fani Kralj in Ana Matko v veseli
družbi v Dovskem nabrali 2 K. — Gg. Ljud-
mila Tomazin in Pepica Sevc nabrale na ve-
selici tel. društva »Sokol« v Zagorju ob Savi
7 K 2 vin. — Tarokisti v kavarni »Evropa«
ob slovesu tovariša Jereba, notar. substituta
v Kostanjevici 4 K. — Gosp. Lovro Sebenik
v Sp. Siški poravnave 6 K 60 vin., katero
je plačal neimenovan nasprotnik vsled opu-
stitve kazenskega postopanja. — Gg. dijaki
diletantje del dobička veselice v Mengšu
45 K. — Rodbini Milavec v Cerknici 15 K
mesto venca na krsto gosp. Dermelja. Skupaj
69 K 62 h. Srčna hvala!

Za »Učiteljski konvikl«: Gospica Olga
Jenko v Litiji pod devizo: V jazbini pri g.
Jenkotu zbrani so darovali na predlog gosp.
nadučitelja Andoljška 7 K. — Gg. dijaki-dile-
tantje del dobička veselice v Mengšu K 5.—
Skupaj 12 K. Srčna hvala! Vsoto smo izročili
g. Dimniku.

Za Primož Trubarjev spomenik. —
Gosp. dr. E. Šlajmer, primarij v Ljubljani
50 K. Živel!

Za akad. ter. društvo »Prosveta«.
Gg. dijaki-diletantje del dobička veselice v
Mengšu K 12.—. Živel!

Zahvala.

Podpisano županstvo izreka tem potom
še enkrat p. n. damam in gospodom pomož-
nega in slavnostnega odbora na Bledu, ki
so tako požrtvovalno in uspešno delovali v
prid pogorelcem, najtoplejšo zahvalo.

Županstvo Bled

dne 8. septembra 1908.

Franco Rus,
župan.

Umrli so v Ljubljani.

Dne 7. septembra: Terezija Kunc, pro-
dajalka, 35 let, Karlovska cesta 17. — Ma-
rija Taškar, mestna uboga, 71 let, Japljeve
ulice 2.

Dne 8. septembra: Marija Stele, posest-
nica, 66 let, Poljanska cesta 26.

Dne 9. septembra: Amalija Žagar, de-
lavčeva hči, 12 dni, Kolodvorske ulice 37. —
Jakob Gartner, delavec, 27 let, Radeckega
cesta 11. — Alojzij Zdravlj, delavec, 27 let,
Radeckega cesta 11. — Henrik Cesar, voz-
nikov sin, 2 meseca, Krakovske ulice 19.

V deželni bolnici.

Dne 2. septembra: Ivan Gorjanc, krojač,
43 let.

Dne 3. septembra: Matevž Perčič, dela-
vec, 44 let. — Jožefa Ehmman, gostija, 54 let.

— Terezija Bradeško, gostija, 21 let.

Dne 4. septembra: Ivan Torkar, posest-
nikov sin, 18 let.

Dne 5. septembra: Juri Gačnik, sluga,
26 let.

Dne 7. septembra: Terezija Posega, služ-
kinja, 48 let.

Zahvala.

Povodom boleznih in smrti naše
predrage matere, oziroma stare ma-
tere, gospe

Marije Stele roj. Murnik
hišne posestnice in gostilničarke

nam je došlo toliko dokazov iskren-
nega sočutja, da se nam ni moglo
vsakemu posebej zahvaliti. Posebno
pa se zahvaljujemo preč. šentpeterski
duhovščini za pogrebno spremstvo,
dalje slav. pev. društvu »Ljubljanski
Zvon« za ganljive žalostinke in slav-
nemu občinstvu, ki je prihitelo od
blizu in daleč, da spremi pokojnico
k zadnjemu počitku. Vsem in vsa-
kemu posebej: Iskrena hvala!

V Ljubljani, 11. septem. 1908.

Žalujoči ostali.

Meteorološko poročilo.

Vidna nad morjem 306, Srednji usolni tlak 726-9 mm.

septem.	Cas opazo- vanja	Stanje baro- metra v mm	Tempe- ratura v C	Vetrovi	Nebe
11.	9. zv.	728-3	19-3	sl. jzh.	oblačno
12.	7. zj.	730-2	16-2	sr. jzhod	del. obl.
	2. pop.	730-5	18-7	sr. jzh.	pol obl.

Srednja večerajša temperatura 19-1
norm 15-5. Padavina v 24 urah 0-0 mm.

GIESSHÄBLER
najboljša namizna in
okrepčujoča pijača
preskušena pri kašlju, vratnih bo-
leznih, želodčnem kataru ter pri
kataru v sapilih. 94-1

V Ljubljani se dobiva pri Mihaelu Kastnerju
in Petru Lasniku in v vseh lekarnah, večjih
špecerijah, vinskih in delikatesnih trgovinah.

Iščem

gostilno

v najem ali na račun v mestu ali
v bližini. 3241
Kdo, pove uprav. »Slov. Nar.«

Kolo

s prostim tekom se cene proda.
Florjanske ulice šte. 31.

Sprejmeta se takoj
eden ali dva 3256

kleparska
= pomočnika
pri G. Bocaku, Tržič (Gorenjsko).

V prijaznem trgu Sevnici
se proda nova, zidana,
enonadstropna hiša

z gospodarskim poslopjem ter lepim
velikim vrtom, pripravnost za gostilno,
trgovino, poletno stanovanje, ali kot
najemna hiša. Zdaj je prvo nadstropje
oddano stalnim najemnikom. Hiša je
moderno zidana. Denarja je treba le
4000 K, drugo se lahko prevzame
vknjiženo.

Natančnejša pojasnila daje **Matija**
Kozinc v Sevnici. 3258-1

Protiizjava.

Z ozirom na izjavo mojega moža
v »Slovenca« pripomnim, da njemu
sa menoj ni treba plačevati dolgov,
ker niti sam sase nima dovolj. Ako
mu kaj preostaja, naj porabi za svoje
otroke, da bodo bolj olikani ter ne
bodo smerjali svoje matere.

V Ljubljani, 12. avgusta 1908.

Marija Kozinec.

3255

Pariški nabiralec

kupuje stare denarje, stare del-
nice in srečke, lepo litografrane,
stare bakroveze, stare slike proti
takošnemu plačilu. 3245-1

Podrobno navedene ponudbe pod
»Najden denar« na upravništvo
»Slovenskega Naroda«.

Sprejme se

dijak

na hrano in stanovanje. Mirna soba
za študiranje s posebnim vhomom, v
bližini realke.

Pozive se **Gradišče 17, parter**
desno. 3261-1

Ura z verižico

samo 2 K. 3242

Zaradi nakupa velike množine ur razpošilja
šleška razpošiljalnica: prekrasno pozlačeno,
86 ur idočo precizijsko uro na sidro, z lepo
veržico za samo 2 K. — kakor tudi triletnim
pismenim jamstvom. — Po povzetju razpošilja
Prusko-šleška razpošiljalnica
A. Gelb, Krakov 43.

NB. Za neugajajoče denar nazaj.

Od visoke c. kr. vlade dovoljen
privatni učni zavod
za prirojevanje in šivanje
oblek 2359-1

Eme Schlehan

v Ljubljani, Židovske ulice šte. 1.
Učenke se sprejemajo vsak dan.

Prodaja krojev po meri.

Opozorilo.

Ako bi kako zemljišče ali trgovino vsake
vrste, hotel, vilo, gostilno, graščino, opekari-
nico, sanatorij itd. itd. v mestu ali na deželi
hitro in diskretno radi prodali ali kupili,
ako iščete **posojila ali sodeležbe,** obrnite
se zaupno na

»Prve zemljiščno upravo«
(Erste Realitäten-Verwaltung)

: **Dunaj, VIII., Albertgasse 30.**
Prve vrste strogo rečno, kulantno, največje
in strokovnjaško podjetje.

Zastopstva v vseh deželah Avstro-Ogrske
in v sosednjih državah. Generalni zastopnik
pride prihodnje dni semkaj. Ako želite nje-
govega neplačnega obiska zaradi pregledanja
in dogovora, nam, prosimo takoj naznanite.
Največji promet s kupčijami med Du-
najem in provinco. 3257

Spretna učiteljica

se priporoča za poučevanje

O igranju na citre.

Cene zmerne. Pouk doma in izven doma.
Ponudbe in vprašanja naj se pošiljajo
na gospodično **Erno Obrekar, Hranilnična**
cesta št. 7, I. nadst. (Delavske hiše, Za
Bežigradom) v Ljubljani. 3226-1

Krojaški pomočnik

za veliko delo se sprejme takoj v
trajno delo pri **Fr. Škrbcu v Ložu.**
3250

Jtče se v najem

mlin

z nekoliko posestvom. 3243-1
Kdo, pove uprav. »Slov. Naroda«.

Eden ali dva dijaka

se sprejmeta na hrano in stanovanje
v bližini II. drž. gimnazije.

Kje, pove iz prijaznosti upravni-
štvo »Slovenskega Naroda«. 3249-1

Prodajalka

vešča trgovine špecerijskega in ma-
nufakturnega blaga, **išče službe** na
deželi. Vstop **1. oktobra.** 3216-1

Cenjene ponudbe je poslati pod
»prodajalka« na upravništvo »Slov.
Naroda«.

Dijaki

se sprejmejo za prihodnje šolsko
leto na **stanovanje z dobro hrano**
in pod strogo nadzorstvo. Klavir stoji
na razpolago. Stanovanje se nahaja
na **Marije Terezije cesti v I. nad-**
stropju. 2765 6

Natančnejše pojasnilo da g. **Jo-**
sipina Lavrenčič, Marija Terezija
cesta št. 11.

Proda se lepa, majhna, nova

hiša z vrtom

njivami ali brez njiv, kakor tudi z
gozdom ali brez gozda. Lastnik vrši
v njej več let urarsko obrt, na kar
se opozarjajo gg. kolege. Proda se
prostovoljno radi družinskih razmer
Cena se izve pri lastniku **Valentianu**
Košmerlu, urarju na Vrhniki. 3238 1

Uradno dovoljena

že 15 let obstojča

najstarejša ljubljanska

posredovalnica stanovanj in služeb

G. FLUX

Gospeske ulice št. 6 3220

išče nujno: več kuharic, hišen, gospo-
dinj, dam v oporo gospodinji, gospodično
k deklici brez matere, bone, za Egipt, O-
grsko in Berlin. Velika izbira boljših deklic,
zlasti iz izpričevali. Stalna mesta, dobro
plačilo. Predstaviti se je takoj.

Vestna in kolikor možno hitro
postrežba zagotovljena.

Zunanji dopisom je priložiti znamko za odgovor.
Prosi se za natančni naslov.

Za konzorcij prve vrste,
ki razpolaga z ogrom-
nimi denarji,

kupjem proti takojšnjemu plačilu v
v gotovini **gozdove, graščine, ru-**
dokoje in prostosede vseh vrst,
financiram in dajem **posojila tvor-**
nicam, ustanavljam družbe, dajem
posojila na efekte vseh vrst, dajem
denar za zidanje in posojila nanje
in dovoljujem velike **finančne kredite.**
Natančne ponudbe pod **Angle-**
ško-francoski sindikat na uprav-
ništvo »Slov. Naroda«. 3244-1

Semenj

obnovljeni in živinski in prestav-
ljeni kramarski bodo 3248

17. septembra t. l.
v Zagorju na Pivki.

Županstvo občine Zagorje

dne 10. septembra 1908.

Potrli globoke žalosti dajemo vsem svojim sorodnikom, prijateljem in
znancem prebridko vest, da je naš angeljsko dobri soprog, oziroma oče, brat, stric
in zet, gospod

Roman Waschica

c. kr. dvorni svetnik v pokoju

včeraj 11. septembra t. l. nenadoma preminul.

Pogreb bode v nedeljo 13. septembra t. l. ob 3. uri popoldne v Špitalu
ob Dravi na ondoto pokopališče.

Prosi se tihega sožalja.

V Ljubljani, 12. septembra 1908.

Zdenka Waschica roj. Simandi
soproga.

Marija Tomažič roj. Waschica
hči.

Biblana Simandi, zdravnikova vdova
tačča.

Marija Ulka roj. Waschica
sestra.

Julija Kadlčak roj. Waschica
sestra.

Hugon Ulka
svak.

Josip Hadlčak
svak.

Vsi vnuki, nečakinje in nečaki. 3253

Za jesensko sezono!

G. ČADEŽ

Za jesensko sezono!

Mestni trg št. 14.

Mestni trg št. 14.

priporoča v veliki izbiri moderne mehke in trde angleške, dunajske, plišaste in vsakovrstne druge klobuke, kakor tudi moško perilo, rokavice itd. po starih cenah. Prekupci imajo popust.

Dijak

se sprejme v bližini realke na lepo stanovanje, dobro hrano in postrežbo. Naslov se poišče v upravnistvu Slov. Naroda. 318-3

Učenec

se takoj sprejme v manufakturno trgovino 3197-3
I. KEBER, Ljubljana, Stari trg 9.

Proda se iz proste roke lepo, veliko

posestvo

ob lepi cesti, s sadnim vrtem, gozdom, travnikom in poljem. Proda se tudi živina. Posestvo je vredno 34 000 K. 3214-2
Kje, pove uprav. „Slov. Naroda“.

Hiša

na prostem, ki se obrestuje s 6%, ima 10 stanovanj, velik zelen vrt, vodnjak, 1100 seznjev zemlje okoli hiše, 10 let prosta hišnega davka, priprava za vsako obrt, blizu dveh tvornic, se prodaja iz proste roke pod ugodnimi pogoji na Selu št. 26 pri Ljubljani. 2921-4

Vodovodi

kanalizacije, kopališke naprave

Inženir - hidrotekt

8664-91

Projekti in izvršitev pri domači specialni tvrdki (tehn. zved. mnenja ob poveritvi gradbe zastoni).

Konrad Lachnik, Ljubljana

Beethovenove ulice št. 4.

Brzjavlj: Lachnik-Ljubljana.

Samec

išče stanovanje s hrano.

Ponudbe s cenami na upravnistvo Sl. Naroda do 13. sept. t. l. 3123-2

Dijak ali gospodična

iz boljše rodbine, se sprejme na hrano in stanovanje.

Naslov pove upravnistvo „Slov. Naroda“. 3182-3

Optični zavod

Jos. Ph. Goldstein

Pod tranče št. 1 priporoča 37

vse v svojo stroko spadajoče predmete po zelo nizkih cenah.

Popravetočno in ceno.

Vnanja naročila z obratno pošto.

3182-3

Garantirano pravo, pošteno naravno

istrsko vino:

Teran à 20 K 100 l

črni burgundec à 32 K 100 l

bell „ à 44 K 100 l

dalje 90 hl belega namisnega fi-mega vina 9% jakosti, čisto belo, zeleno, za celo partijo 28 K 100 l postavljeno franko na postajo Montona. Sode za majhno partijo 200-400 l tudi na posodo. — Dobiiva se pri posestniku Josipu Ritoša, Karolja v Istri. 3192-2

Posestvo

na prodaj!

V enem najlepših krajev Sp. Štajerske (letovišče) se prodaja pod ugodnimi pogoji posestvo, obstoječe iz lepe hiše, gospodarskega poslopja ter krasnega sadnega vrta, v obsegu 13/4 oralov, zasajenega z rodovitnim drevjem; vse v najboljšem stanju. Več se poišče iz prijavnosti pri tvrdki H. Suttner, Ljubljana. 3119-4

BLUZE
največja izbira v vili in drugem modnem blagu tudi po meri. Vsakovrstna krila, perilo In otroške obleke priporoča po najnižjih cenah M. KRISTOFIĆ por. Bučar STARI TRG št. 28.

2716 Glavna zaloga v lekarni 30
Uh. pl. Trnkóczyja v Ljubljani.

Primarius
dr. V. Gregorič
Ljubljana
kronska ustna voda
EUODIN
Zakonito varovano.
Specijaliteta za kadilce.
10 do 15 kapljic v kozarec vode.
Cena 2 kroni.
Glavna zaloga v lekarni
Uh. pl. Trnkóczyja v Ljubljani.

Uh. pl. Trnkóczyja v Ljubljani.

Umetni in trg. vrtnar
Ivan Bizovičar
Ljubljana
Kolezijske ulice 16
1279 se priporoča za 23
nasaditev vrtov, parkov in balkonov. — Velika izbira cvetočih in listnatih rastlin, vrtnic, prezimujočih cvetlic (perene), krasna cvetlična gramnja, konifere, cvetlice za okna in balkone. Izvršuje šopke, vence in bukete za razne prilike. Delo umetniško okusno in po solidnih cenah. Trgovina s cvetličami itd. Naročila na deželo hitro in vestno.

Razpis.

Na porodničnem oddelku deželne bolnice je izpraznjena začasna služba

pomožne babice

z letno remuneracijo 600 K in 20% draginjsko doklado.

Prosilke za to službo naj vložijo svoje pravilno opremljene prošnje

do 30. septembra 1908

pri vodstvu deželnih dobrodelnih zavodov v Ljubljani.

Nova krojaška obrt.

Vljudo naznanjam, da sem otvoril v Ravnikarjevih ulicah št. 3.

krojaško obrt

in se priporočam cenjenemu občinstvu za obilna naročila, zagotavljam solidno in ceno delo ter točno postrežbo.

Z vsem spoštovanjem

Franc Uršič

krojač, Ravnikarjeve ulice 3, Ljubljana.

Razglas.

Dne 21. septembra 1908 dopoldne ob 9. uri se bodo prodajali v Spodnji Šiški št. 77 pri Ljubljani na javni dražbi v stečajni sklad tvrdke J. C. Juvančič spadajoči

prazni vinski transportni sodi

različne velikosti. Natančnejša pojasnila pri podpisu.

Dr. Viljem Schweitzer, stečajni upravitelj.

Jesen in zima 1908.

Ljubljana, Mestni trg 5

Angleško skladišče oblek
O. Bernatovič.

Moška konfekcija:

Čez 2500 oblek od . . . K 8— naprej
» 1500 površnikov in zimskih sukenj . . . » 12— »
» 2000 plaščkov . . . » 7— »
» 300 kožušnih sacco s krznastim ovratn. » 16— »
» 2000 suknjenih hlače . . . » 3-90 »

Deška konfekcija:

Čez 1800 oblek . . . K 3-90 naprej
» 500 plaščkov s kapuco . . . » 3-90 »
» 250 površnikov in zimskih sukenj . . . » 8— »

Damska konfekcija:

Jesen, in zimske obleke od K 10— naprej
Jesenske in zimske jopice » » 4— »
Jesenska in zimska krila » » 3-90 »
Jesenski in zimski ran-glani » » 6— »
Jesens. in zimski paletoti » » 8— »
Dežni plaščki s kapuco » » 7— »
Suknene in delainove bluze . . . » » 3-90 »

Dekliška konfekcija:

Velika izbira oblek, paletotov, dežnih plaščkov in zimskih sukenj.

V zalogi čez 1000 velour-klobukov po K 5-80 in čez 5000 klobukov in kap od K 1— naprej. 3240-1

Henrik Sabothu

c. in kr. nadporočnik 93. pešpolka

Gizela Sabothu roj. Hartel

poročena.

3254

Hrnov, 12. septembra 1908.

Sadjarski in zelenjadni vrtnar

ki ima skušnje in prakso v požlahtnevanju dreves in trt in se lahko izkaže z dobrimi spričevanji, dobi mesto na Impolski graščini. 3252-1
Ponudbe naj se pošiljajo na graščinsko upravo Impolce, pošta Radna.

Spreten poslovodja

ki zna kak slovanski jezik,

se takoj išče

za žago, kjer se izvršuje tudi mizarstvo in sicer za Bosno. 3173-3
Samo taki, ki so že poslovali na takih mestih naj pošljejo pod šifro „Spreten 10“ svoje ponudbe na upravnistvo „Slov. Naroda“.

Popolnoma novi

kratki klavirji in pianini

se ceno prodajajo ali dajo v najem.

Dobro preigrani klavirji so v zalogi od 80 K naprej. Prevzemam vglasevanje in poprave, kar izvršujem najbolje.

3246-1

Ferd. Dragatin

Ljubljana, Florijanske ulice št. 42.

Otvoritev jesenske in zimske sezone!

Popolnoma sortirana zaloga

za jesensko in zimsko sezono

In največja izbira moške in damske obleke ter otroške konfekcije.

Čudovito nizke cene!

„Angleško skladišče oblek“

O. Bernatovič v Ljubljani, Mestni trg št. 5.

Najstarejša in največja štajerska trgovina z vinom liče
spretnega zastopnika
 za Kranjsko in Spodnje Štajersko.
 Ponudbe pod „K. N. 200“ na upravništvo „Slov. Naroda“. 3223-1

GLOBIN Je najboljša in najfinjša
 čistilo za čevlje.
 7 1190-5 Dobiva se povsod.

C. kr. priv. tovarna za cement
 Trboveljske premogokopne družbe v Trbovljah
 priporoča svoj pripoznani izvrsten **Portland-cement** v vedno
 enakomerni, vse od avstrijskega društva inženirjev in arhitektov določene pred-
 pise glede tlačnosti in odporne trdnosti daleč nadkriljujoči dobroti. kakor
 tudi svoje priznane izvrstne **apne**.
Priporočila in spričovalja
 raznih uradov in najslavnejših tvež so na raspolago.
 Centralni urad: 2887-4
Dunaj, I., Maximilianstrasse 8.

Fr. P. Zajec

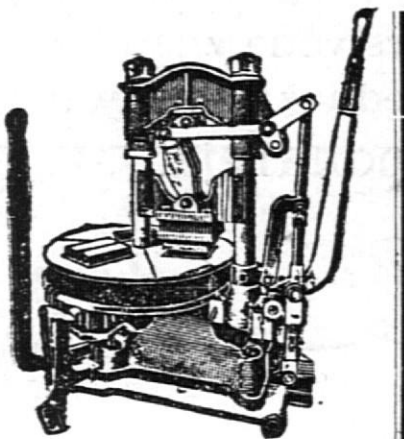
Ljubljana
 Stari trg 26

priporoča
 svoj dobro urejeni
 optični zavod ::
 kakor razna očala,
 ščipalce daljnogleda
 toplomerje, zrako-
 merje itd. — Očala in
 ščipalce se napravijo na-
 tančno po zdravniškem
 receptu. 37

Velika zaloga
 žepnih raznih
 in stenskih
 ur
 zlatnine in srebrnine.

Ceniki za optično blago in separati ceniki ur in
 zlatnine se razpošiljajo franco.

Imate li pesek?

Jzdelujte cementno blago!

Tvornica za stroje, vtiskalnice in tlačil-
 nice v Pfaffstätten pri Dunaju
 izdeluje vse sisteme strojev za cementni
 strešnik, podložilno vtisnjeno pločevino,
 modele, kalupe za cevi, hidravliške in sti-
 skalnice s kolenčastim vzvodom za zidno
 opeko in škrlje. 2928-4

Cenovniki in pojasnila zastoj!

Pomanjkanje spanja in kava!

Ako radi pijete kavo, pa po njej ne morete spati, ali
 vam toče srce ali se vam tresajo roke ali občutite
 sploh kake neprijetnosti, poizkusite enkrat kofeina
 prosto kavo HAG (varstvena znamka rešilni obroč),
 ki se dobiva po vseh boljših prodajalnicah 1/2 kilo za
 1 K. Primerjajte tudi okus te kave z drugo vrsto
 enake cene in izprevideli boste, da ji tudi v tem
 pogledu gre prednost. Je bolj mila in prijetna slasti
 in ima polni, lepi vonj najzlahnejših vrst. To je edina
 kava, ki jo ob slabokrvnosti, nervoznosti, boleznih na
 ledicah, protinu itd. zdravniki kratkoma dovoljujejo,
 ker ji je ednogen škodljivi kofein. Kofeina prosto
 kavo HAG izdeluje pod stalnim nadzorstvom ke-
 miškega laboratorija Fresenius Wiesbaden **trgovska**
delniška družba za kavo v Bremenu.
 Ne dajte se premotiti od prodajalcev, ki je še nimajo,
 nego sodite sami.

Generalno zastopstvo za Avstro-Ogrsko:
Trojan & Koppauer,
 Dunaj, IX/2, Fluchtgasse 2.

Samo 6 dni

Havre-New York
 Francoske prekomorske družbe.

Edina najkrajša črta čez

Bazel, Pariz, Havre v Ameriko.

Veljavne vozne liste in brezplačna pojasnila daje za vse slovenske pokrajine

samo

849 32

Ed. Šmarda

oblastveno potrjena potovalna pisarna

Ljubljana Dunajska cesta 18 Ljubljana

v novi hiši „Kmetke posojilnice“, nasproti gostilne pri „Figovu“.

Pišite po vzorce:

BARHENTOV,
FLANEL,
MODNEGA BLAGA
 platna, damasta, kanafasa itd.,
 vse novo, ki jih franco pošilja
 znamenita uvozna trdnica
 V J. Haviček a br. Podebrady
 311-1 (Kraljevina Češka.)

Zavoj s 40 m raznih ostankov pralnega
 blaga letnega in zimskega pošiljam za
 18 kron franco po povzetju.

Ant. Bajec

nmetni in trg. vrtnar
 v Ljubljani
Karlouska cesta šte. 2.

Največja izbira vsakovrstnih sadik, listne
 in cvetoče rastline, vrtnice, zimotrjne
 cvetlice (perene), lepo cvetoča grmovja,
 različne konifere (ciprese), velika izbira
 lepih rastlin za balkone in okna.
 Priporoča se za nasaditve parkov
 in vrtov. — Trgovina s cveticami.
 Izvrševanje šopkov, vencev l. t. d.
 Okusno delo in zmerno cene. 37
 :: Zunanja naročila točno. ::

Sedaj nam je perilni dan zabava!

Persil

moderni pomoček za pranje
 Popolnoma neškodljivo! Ni klor!
 Enkratno kuhanje —
 = snežno belo perilo! =
 Ni treba drgniti in krtačiti.
 Nič perilnika!
 Hrani delo, čas in denar!
 Enkrat poskušeno, 1658 9
 vedno rabljeno!
 Edini izdelovalec na Avstr.-Ogrskem
Bogomil Voith, Dunaj, III/1.

Seydlin

Najbolje za zobe.

Dr. Richarda
lasna barva

11855 za lase in brado

neškodljivo in takoj učinkujoče.

Svari se pred ponaredbami!
 Dobiva se v zadetnih trgovinah.

Glavni učni tečaj za aspirante enoletnih prostovoljcev se je
 „Prvem zagrebškem vojno-pripravljalnem zavodu“
 te dni prišel.

Vpisovanje za ta tečaj je mogoče še do

12. septembra 1908

po tem roku samo izjemoma in to po dogovoru.

Pobliže pri **zavodnem ravnateljstvu, Zagreb, Kukovičeva ulica**

Tvrška ustanovljena 1. 1858.

Telefona za Dunaj št. 350 in št. 20583

Veletržec z vinom
A. KAJFEŽ, Kočevje

Filijalke:

LJUBLJANA, (prodaja na debelo).

DUNAJ I., Hohermarkt št. 3. (restavracija).

DUNAJ XVI., Sechshaus, Viadukt šte. 1 (restavracija).

DUNAJ XV., Mariahilfergürtel 33 (prodaja na debelo).

Solidna postrežba!

Nizke cene!

Pozor!

Za prevažanje vsakovrstnega blaga, bodisi
 na postaje železnic ali z njih, se gg. trgovcem,
 obrtnikom ter slavnemu občinstvu sploh najtopleje
 priporoča domača trdnica

2800-10

Josip Škerlj

spediter, Kongresni trg št. 16.

Solidna postrežba!

Nizke cene!

Telefon šte. 262.

Oes. kr. avstrijske

državne železnice.

Izvod iz voznega reda.

Veljaven od dne 1. maja 1908. leta.

Odhod iz Ljubljane juž. žel.

5-50 zjutraj. Osebn. vlak v smeri: Jesenice,
 Gorica, d. ž., Trst c. kr. drž. žel. (ob ne-
 deljah in praznikih do Trbiža).

7-05 zjutraj. Osebn. vlak v smeri: Tržič,
 Jesenice, Trbiž, Beljak, juž. žel., Gorica,
 d. ž., žič. Trst, c. kr. drž. žel., Beljak čez Po-
 drožico, Celovec, Praga.

7-07 utraj. Osebn. vlak v smeri: Gro-
 suplje, Rudolfovo, Straža-Toplice, Kočevje.

9-26 predpoldne. Osebn. vlak v smeri:
 Jesenice, Beljak, (čez Podrožico) Celovec,
 Praga.

11-38 predpoldne. Osebn. vlak v smeri:
 Tržič, Jesenice, Trbiž, Beljak juž. žel.,
 Gorica d. ž., Trst c. kr. drž. žel., Beljak,
 (čez Podrožico) Celovec.

1-05 popoldne. Osebn. vlak v smeri: Gro-
 suplje, Rudolfovo, Straža-Toplice, Kočevje.

3-45 popoldne. Osebn. vlak v smeri:
 Tržič, Jesenice, Trbiž, Beljak juž. žel.,
 Gorica d. ž., Trst c. kr. drž. žel., Beljak,
 (čez Podrožico) Celovec, Praga.

7-10 zvečer. Osebn. vlak v smeri: Grosuplje,
 Rudolfovo, Straža-Toplice, Kočevje.

7-35 zvečer. Osebn. vlak v smeri: Tržič,
 Jesenice, Trbiž, Beljak, (čez Podrožico)
 Celovec, Praga.

10-40 ponoči. Osebn. vlak v smeri: Je-
 senice, Trbiž, Beljak, juž. žel., Gorica d. ž.,
 Trst c. kr. drž. žel., Beljak juž. žel., (čez
 Podrožico).

Odhod iz Ljubljane drž. kolodvor:
 7-28 zjutraj. Osebn. vlak v Kamnik.

2-05 popoldne. Osebn. vlak v Kamnik.

7-10 zvečer. Osebn. vlak v Kamnik

10-50 ponoči. Osebn. vlak v Kamnik. (Samo
 ob nedeljah in praznikih.)

Bohod v Ljubljano juž. žel.

6-56 zjutraj. Osebn. vlak iz Beljaka
 žel., Trbiža, Jesenice, Gorice, Trsta, Trst.

8-34 zjutraj. Osebn. vlak iz Kočevja, Gro-
 suplje, Rudolfovega, Grosuplja.

11-22 predpoldne. Osebn. vlak iz Celovca,
 Beljaka juž. žel., čez Podrožico, Trbiž,
 Gorice d. ž., Jesenice, Trst.

2-32 popoldne. Osebn. vlak iz Kočevja,
 Straža-Toplice, Rudolfovega, Grosuplja.

3-56 popoldne. Osebn. vlak iz Trbiža,
 juž. žel., Trbiža, Celovca, Beljaka,
 Podrožico) Gorice d. ž., Trst c. kr. drž. žel.,
 Jesenice, Tržiča.

6-50 zvečer. Oseb. vlak iz Prage, Celovca,
 Beljaka (čez Podrožico) Jesenice.

8-37 zvečer. Osebn. vlak iz Kočevja, Gro-
 suplje, Rudolfovega, Grosuplja.

8-45 zvečer. Osebn. vlak iz Beljaka
 žel., Trbiža, Celovca, Beljaka (čez
 rožico) Trsta d. ž., Gorice d. ž., Jesenice,
 Tržiča.

11-50 ponoči. Osebn. vlak iz Trbiža,
 lovca, Beljaka (čez Podrožico) d. ž.,
 Trst c. kr. drž. žel., Jesenice.

Bohod v Ljubljano drž. kolodvor:

6-46 zjutraj. Osebn. vlak iz Kamnika

10-59 predpoldne. Osebn. vlak iz Kamnika

6-10 zvečer. Osebn. vlak iz Kamnika

9-59 ponoči. Osebn. vlak iz Kamnika
 ob nedeljah in praznikih.)

(Odhodi in prihodi so označeni v vsaki
 evropskem času.)

G. kr. ravnateljstvo državnih železnic v Trstu

Zastoj

se vsako leto milijoni razmečejo za zdravljenja, pri
 čemer gotovo nobeno prazničnih zdravilnih načinov
 kakor kopeli, masaža, mazanje ni ostalo nepoizkušeno,
 samo oni zdravilni način, s katerim so zlasti poslednja
 leta dosegli precej velikih uspehov, namreč »električno
 zdravljenje« v največ slučajih v veliko škodo
 bolnikov opuščajo in sicer zato, ker največ trpečih
 ničesar ne ve, da obstoja tako učinkujoče in pripravno domače zdravljenje.
 Da bi srečnosni zdravilni način med bolniki in trpečimi zlasti med takim
 ki jih muči nervoznost, nevtrastenija, revmatizem, bolečine
 glavi in v križu, žledolene in črevesne bolezni, živčne sla-
 bosti, ohromelosti itd. in sploh slabosti vsake vrste men-
 stracijske nepravilike, bolezn maternice, naj pošlje spodaj stoje-
 kupon na naš naslov, na kar nemudoma pošljemo gratis in franco svojo 64 stru-
 obsegajočo ilustrovano

brezplačno knjigo
 razpravo o moderni elektroterapiji.

Elektroterapevtska ordinacija

na Dunaju, I., Schwangasse 1, 1 s/2, I. nadstr.

Kupon za brezplačno knjigo.

Na
Elektroterapevtsko ordinacijo
 na Dunaju, Schwangasse 1, 1 s/2, I. nadstr.

Prosim, pošljite mi knjigo „Eine Abhandlung über moderne
 Elektro-Therapie“ gratis in franco pod zaprto kuverto.

Ime: Naslov:

Sprejemanje učenik
v od c. kr. deželne vlade dovoljeno šolo
za krojno risanje in izdelovanje oblek
se vrši s 1. septembrom 1908. 3076-3
Marija Nachtigall-Slavčeva. Knaflcove ulice št. 5.

Istotam se sprejmejo gospice z dežele na stanovanje in hrano.

Za jesensko sezono!

Krasne
okleke, površniki in
razna oblačila
za gospode in dečke
v velikanski izbiri.

Lastni izdelki iz pristno angle-
škega blaga.
Velika zaloga
tu in inozemskega blaga
za naročila po meri.
Stalne, izredno nizke cene! .:

Konfekcija A. Kunc

Ljubljana, Dvorski trg šte. 3. 858-58

„The Gresham“
zavarovalna družba za življenje v Londonu.
pod nadzorstvom c. kr. avstrijske in angleške vlade.
C. kr. avstrijska vlada je v varnost avstrijskih zavarovancev priznala
K 33,743.421.70.

Izvod iz poročila glavne skupščine dne 17. maja 1906 v Londonu.
1. Splošni prejemki za l. 1905 K 32,677.-80-
2. Splošna aktiva dne 31. dec. 1905 „ 223,817-069-
3. Izplačane police „ 515,093-054-
4. Splošni presežek dne 31. dec. 1905 „ 7,223,290-
Poraba presežka:
Dobiček zavarovancem K 5,295 843-
Dividende in obresti „ 726.575-
Nadaljna rezerva za eventualno znižanje obrestne
mere „ 1,200.872-
K 7,223.290-
2883-1

Novi tarifi z ngodnimi kombinacijami (zavarovanje življenja pokojnine in otrok) oddaja zastoj in
poštne prosto.
Generalno zastopstvo v Ljubljani, na Franc Jožefovi cesti št. 17 pri
GVIDONU ZESCHKO.
Osebe, ki se hočejo poslužiti svojih dobrih zvez in ki so sposobne za nabiranje zavarovanj v
mestu in na kmetih, sehtakoj nastavijo s stalno plačo in provizijo.

Izvrstno zimsko kegljišče!

Restavracija „Narodni dom“ v Ljubljani.

Cenjenim gostom vljudno naznanjam, da sem se iz arene
preselil zopet

v sprednje restavracijske prostore.

Postrežal bom kakor dosedaj vedno z dobro kuhinjo
ter izvrstno pijačo, osobito z dolenskim cričkom iz Zajčeve
kleti in štajerskim rizlingom.

Čez ulico 8 vinarjev ceneje.

Vedno sveže delniško pivo.

Sprejemam abonement na obed in večerje.

Kegljišče sem letos popolnoma prenovil ter je še nekaj
večerov v tednu prosto. — Vljudno opozarjam slav. kegljaške
klube, da se kmalu oglasijo.

Se priporoča z vsem spoštovanjem

3120-4

Emil Kerženik, restavrater.

Izvrstno zimsko kegljišče!

Naznanjam slavnemu ljubljanskemu in zunanjemu občinstvu,
da prevzamem z

10. septembrom

restavracijo G. Aurovih dedičev

v Wolfvih ulicah v Ljubljani.

Dolgoletna gostilniška praksa — bil sem med drugim tudi
10 let poslovođa restavracije hotela pri Maliču — je porok
za to, da bom vodil restavracijo v vsakem oziru najbolj in v
popolno zadovoljstvo p. n. občinstva.

Tožil bom priznani izborni **Aurovo pivo** in samo **pristna**
različna vina, ki sem jih sam osebno nakupil.

Prevzamem tudi **abonement na kosilo in večerje** ter
bom tudi sicer vsekdar imel na razpolago okusna topla in
mrzla jedila — vse po nizkih cenah.

Za obilen obisk se priporoča

Matija Pikel

restavrater.

3195-2

Odlikovan z zlato kolajno v Pa-
rizu 1904 in z zlato kolajno in
križcem v Londonu leta 1895

Ant. Presker

krojač,

37

Ljubljana, Sv. Petra c. 16

priporoča

svojo veliko zalogo gotovih oblek
za gospode in dečke, jopice in
plašče za gospe, nepremočljivih
havelokov itd. itd.

Obleke po meri se po najnovejših
vzorcih in najnižjih cenah izvršujejo.

Vsak dan svež

sladoled

in

ledena kava

se dobi

v sladčičarni

J. Zalaznik

Starl trg št. 21.

Bogato

ilustrovani cenik klobukov

za dame in dekleta za
spomladansko in poletno
sezono

1908

razpošilja

franko in brezplačno

modni salon

Henrik Kenda

Ljubljana,

Mestni trg

šte. 17.

Naprodaj!

Večja, prostostoječa, elegantna

stanovanjska hiša

masivna, na novo zidana, z 8 sobami, leži ob cesti, za trgovino ali kako
obrt jako pripravna, voda v hiši, gospodarsko poslopje, velik sadni in zelen-
jadni vrt, zasajen z najlahtnejšim sadjem, njive in travniki za okoli 15 kosov
velike živine ob racionalnem obdelovanju tudi za 20 živine, deli za steljo
in les, in sicer bukov, igličast in mecesnov. Vse v dobrem stanju. Različni
prostori za dobivanje peska. Ponudniki naj se blagovoljno obračajo na
naslov „G. H. U. 1000“ poste restante Gor. Mozelj na Kranjskem, nakar
dobe nadaljna pojasnila. 3331-3

Odvetnik

dr. Anton Švigelj

vljudno naznanja, da je otvoril svojo

= odvetniško pisarno =

v Ljubljani

3209-1

Miklošičeva cesta št. 22

v prejšnjih prostorih „Zadružne zveze“.

Ravnokar došle

krasne kravate, najnovejše bluze,
= fina vrhnja in spodnja krila =

2321 5

priporoča

A. Vivod-Mozetič

v Ljubljani, Stari trg št. 21

modna trg. ter salon za damske klobuke.

Filljalka v Kranju, Glavni trg.

„Glasbena Matica“ v Ljubljani.

Vpisovanje v

glasbeno šolo

se bo vršilo 14., 15. in 16. septembra dopoldne

od 9. do 12. in popoldne od 3. do 6. ure

v društveni hiši v Vegovih ulicah šte. 5.

Redni pouk se prične 18. septembra. — Pogoji sprejema:

1. Društvenina staršev 4 K na leto; 2. vpisnina za vsakega učenca 2 K;
3. ukovina: a) za klavir, violino, violo, violončelo, kontrabas, flavto, klarinet,
oboo, fagot, rog, trobento, fozavno ali harfo po 4 K na mesec; b) za solo-
petje po 8 K na mesec; c) za teorijo ali zborovo petje v šolskem zboru po
2 K na polletje; d) za pripravljalni tečaj zborovega petja po 2 K na mesec;
e) za harmonijo po 2, odnosno 1 K na mesec; f) za kontrapunkt ali kom-
pozicijo po 4 K na mesec; g) za glasbeno zgodovino po dogovoru.

3189-2

Odbor „Glasbene Matice“.

Učne knjige

za vse srednje in ljudske šole

v najnovejših odobrenih izdajah,

pisalne in risalne ter druge šolske potrebščine

v najboljši kakovosti in po zmernih cenah

priporoča

L. Schwentner

Prešernove ulice šte. 3 v Ljubljani.

3161-8

**Izvedbe vseh v bančno
poslovanje spadajočih
transakcij.**

J. C. MAYER Ljubljana, Stritarjeve ul.
Banka in menjalnica.
1841 17
Manufakturna trgovina na debelo in drobno.

**Zaloga suknenega lod-
nastega in manufaktur-
nega blaga.**

Poslajte 1 K

vsak gumastih predmet. Najcenejše in direktno se kupi le na pisмено naročilo. Diskretna pošiljatev.
H. AUER, zaloga tovarniških/gumastih predmetov.
Dunaj, L. Wipplingerstrasse 15-10. 836-28

Gričar & Mejač

Zaloga zgotovljenih oblik za gospode in dečke.
Konfekcija za dame in dečke.

Ljubljana
Prešernove ulice št. 2.

Marija Sever
učiteljica za klavir 3166 3
Jurčičev trg št. 3, I. nadstropje
je dobiti doma od 10 do 11 dop.

Popolna oprema
za novorojenčke
otroško perilo
v zalogi za vsako starost pripo-
roča znana trgovina s perilom
C. J. HAMANN
LJUBLJANA.
Perilo lastnega izdelka
1870 Ustanovljena 1870.

Novost!

Zastonj in poštnine prosto naročajte
moj novi veliki

cenik s koledarjem

za vsakovrstna darila, ki je ravno izšel.

FR. ČUDEN urar in trgovec
v Ljubljani.

Šolske knjige

za ljudske in srednje šole,
učiteljske, licej, dekliško šolo,
za obrtne in strokovne šole

ima v najnovejših izdajah v zalogi

Narodna knjigarna v Ljubljani.

**Klobuke cilindre in
čepice**
v najnovejših fasonah in v veliki izbiri
pripomba
IVAN SOKLIČ.
Pod trambo št. 2. Postaja cik. železnice.

Moët & Chandon

je šampanjec ...
... najvišjega ...
... dvora ...
in aristokracije.
Ustanovljeno ...
1743

Glavno zastopstvo: J. Weidman Dunaj. III.

Največja
zaloga

Elegantne pomladanske novosti:

Otroške čevlje
Ameriške čevlje
Dokolenice (gamaše)
v največji izbiri.

v izvrstnih ka-
kavostih po
smernih cenah.

Prva in največja zaloga čevljev na Kranjskem

F. Szantner

Šelenburgove ulice 4 * Ljubljana * Šelenburgove ulice 4

Ceniki zastonj in poštnine prosto. Zunanja naročila točno proti povzetju.

Zacherlin
pomaga čudovito kot nede-
sežni „uničevalec mrčesa“.
Pristen samo v steklenicah.
Naprodaj, kjer so obešeni plakati.

